

מזרח חדש (אוי קלט)
עתון יומי בלתי מכלולי בשפה העברית.
העורך: ד"ר א. מרטון האמרי; דוד שן
המו"ל: מורח חדש בע"מ. ת"א. רח' הנגב 11.
שנה ל"ו. XXXVII.
פזערקסט: Dr. MARTON BRNO.
A szerkesztést és kiadást:
S. HON DEZSO. - Kiadó:
Chadas Ltd., Tel-Aviv, Rechov
Házasg. (vitt Schlesinger) 11. sz. Telefon: 67677.

UJ KELET
PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Burns Biztonsági Tanács elé akarja vinni a nicánai övezet ügyét

Beszahangú jegyzékállítás az UNO-megfigyelők főnöke és a külügyminisztérium között — Izraeli panasz az éjjeli hajózás egyiptomi korlátozása ellen

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). A csütörtöki nap folyamán többszöri le-
vélváltás történt az izraeli külügyminisztérium és Burns tábornok között. A külügyminisztérium választ vár az ismert izraeli feltételekre vonatkozóan, mielőtt csapatokat kivonná a nicánai semlegesített övezetből.
Hír szerint Burns tábornok utolsó levele, amelyet késő este juttatott el a külügyminisztériumba, éleshangú volt. A tábornok közlése szerint, abban az esetben, ha Izrael nem járul hozzá a csapatok azonnali kivonásához, kénytelen lesz az ügyet a Biztonsági Tanács elé vinni. A késő esti órákig még nem volt világos, hogy a Burns által megáldott pontok déli időpontig a felek kivonják-e csapatukat a nicánai semlegesített övezetből, vagy sem.
New-York (AFP). — Aba Eiven, Izrael UNO-megbízottja tegnap jegyzékét adott át a Biztonsági Tanács elnökének, amelyben az izraeli kormány erősen visszautasítja azokat a korlátozásokat, amelyeket az egyiptomi kormány az Éjjeli-övezet szabad hajózása tekintetében elrendelt. A jegyzék szerint az izraeli kormány nem ismeri el az egyiptomi kormányt az azt a jogát, hogy ilyen intézkedéseket tegyen és törvénytelennek tekint azokat. Izraelnek eltökélt szándéka, hogy megvédje a szabad hajózás jogát ezen a nemzetközi szoroson keresztül minden időben és az összes szükséges eszközökkel.
A jegyzék végén az izraeli kormány megállapítja, hogy az egyiptomi kormány az az lépése kétségessé teszi Egyiptom azon kijelentését, hogy csökkenteni akarja a feszültséget és tiszteltetben tartja a fegyverszüneti egyezményt.
Az izraeli megbízott felkérte a Biztonsági Tanács elnökét, hogy közölje a levél tartalmát a Tanács tagjaival.

Sárét az izraeli nép aggodalmát fejezte ki az orosz ügyvivőnek az araboknak szóló fegyverszállítások miatt

Allen amerikai államtitkár a Csehszlovákiával kötött szerződés felmondását akarja elérni Egyiptomban — A Szovjetuniót is felkérlik a közkeleti statusquo garantálására?

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától). Hivatalos közlés szerint Nikolaj Klinov, a Szovjetunió izraeli nagykövetségének ideiglenes ügyvivője tegnap délelőtt látogatást tett Mose Sárét miniszterelnökénél és külügyminiszterénél. A találkozás a miniszterelnök meghívására történt és az a külügyminisztérium jeruzsálemi hivatalában folyt le.
Beavatott politikai körök úgy tudják, hogy a megbeszélésen Mose Sárét rámutatott az ügyvivő előtt arra, hogy az a probléma, amely három héttel ezelőtt Avidar moszkvai nagykövet és Zajcev szovjet helyettes külügyminiszter között megbeszélés tárgyát képezte, időközben ténnyé változott, miután az egyiptomi miniszterelnök nyilvánosságra hozta a Csehszlovákiával kötött fegyverszállítási megállapodást.

Izrael felvilágosítást kér Moszkvától?
Sárét felhívta a szovjet-diplomata figyelmét arra az aggodalomra és elkeseredésre, amelyet az arab államokba irányuló fegyverellátásról érkező hírek ébresztenek az izraeli közvéleményben, a világ zsidóságában és mindenkiben, aki Izrael biztonságát kívánja, különösen ezekben a napokban és különösen Egyiptom számára. A Szovjetunió és Csehszlovákia, illetőleg Egyiptom között létrejött egyezményekről szóló hírek a legkomolyabb formában aggasztják a kormányt és a miniszterelnök felkérte Klinovot, szerezzen értesüléseket kormányától Közkeleti politikáját illetően.

A nyugati hatalmak gyors elhatározása Washington (UP). A három nyugati külügyminiszternek Molotov szovjet külügyminiszterrel az orosz fegyverszállítások ügyében folytatott megbeszélése nyomán az amerikai kormány Kairóba küldte George Allent, a külügyminisztérium közkeleti államtitkárát. — Az erről kiadott hivatalos jelentés szerint Allen Egyiptomban és két másik szomszédállamban tess látogatást, hogy a közkeleti térség békéjét veszélyeztető „folyó problémákról” tárgyaljon. A külügyminisztérium főtisztviselői a hivatalos jelentéshez azt a magánvéleményüket fűzték hozzá, hogy Allennek valószínűleg sikerül meggyőznie Nassert, hogy lemondjon a Csehszlovákiával kötött egyezmény végrehajtásáról.

Csak pénzkérdés
Allen elutazása előtt fogadta a sajtó munkatársait, akik előtt kijelentette, hogy az Egyiptom számára történő amerikai fegyverszállításokat a „fizetőszközök problémája” akadályozza meg. A kölcsönös katonai egyezményről szóló törvény értelmében Egyiptomnak joga van fegyvert vásárolni az Egyesült Államokban, de csak készpénz ellenében. Arra a kérdésre, ez azt jelenti-e, hogy az áru átvételkor azonnal kell fizetni, Allen igennel válaszolt.
— A fizetési kérdés rendezése esetén módjában lehet-e Egyiptomnak fegyvert vásárolni az Egyesült Államokban? — tették fel a kérdést Allennek.
— Természetesen igen, ez azonban nem jelenti azt, hogy Egyiptom mindent megkaphat, amit kér, — például atombombát.
Egyiptom június 22-én (Folyt. a 12. oldalon)

A koalíciós tárgyalások sorsa

Ujabb nehézségek merültek fel a baloldali pártok között

A kormányzati program alapvonalaiban megegyeztek, de a gyakorlati kérdésekben még komoly ellentétek állnak fenn — Ben Gurion ma újra tárgyal a vallásos frakciókkal

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). A kormánykoalíciós tárgyalásokban résztvevő öt párt képviselői Ben Gurion elnöklete alatt csütörtökön több órán át tartott tanácskozások során megegyeztek a kormányzati program alapvonalaiban. A tanácskozás után kijelentték, hogy a pártok elosztásáról nem beszéltek.

A pártok a leghatározottabb formában köztették a vallásos csoportok képviselőivel, hogy nem hajlandók további engedményeket tenni vallási téren. Minthogy a pártok már eddig is megszemélt engedményeket tettek a szombat-törvény ki-terjesztése és a sertés-

nyésztés, valamint a sertés-hús árusításának korlátozása terén, a vallásos pártok túlzott követeléseit felborították volna az eddig elért eredményeket.
Szerdán még olyan hírek terjedtek el, hogy Ben Gurion ismét felvette a kapcsolatot a klácionistákkal, erre az értesülésre azonban élesen rációfolt Jiszráel Rokách, volt belügyminiszter nyílt levele a párt hivatalos lapjában, a Hábokeren. Ebben a levélben Rokách a legkiméletlenebb tónusban tesz szemrehányást a Mápájnak amiatt, hogy a koalíció idején mindentalan megszegte megállapodását és elnyomta koalíciós partnerét, a klácionista pártot. Miután különböző titkokat árul el a koalíciós kormányzat idejéből, Rokách azzal fejezi be levelét, hogy a klácionisták semilyen körülmények között nem fognak koalícióra lépni a Mápájjal.
Csütörtökön egyébként érdekes részletek szivárogtak ki arról az egyezményről, amely a Mápáj és a progresszív párt képviselői között jött létre. Eszerint a munkaközvetítő hivatalok tisztviselői állami kinevezést fognak kapni, de a munkásszervezetek fogják ajánlani őket. Az egyezmény kiterjed a beteggélyező-reformra is. Arról van szó, hogy olyan javaslatot fognak benyújtani a Kneszetben, amely beteggélyezést fog biztosítani az ország azon polgárainak is, akik nem tagjai a Kupát Cholimnak, a törvény azonban tiszteletben fogja tartani a jelenleg működő beteggélyező pénztárak státuszát.

Háziasszony!

Miért pazarolja idejét a konyhában sütemény és édességek sütésével, ahelyett, hogy smórákhoz és pihenés családjá és barátai körében?

- A legjobb, kész Froumine édességeket kaphatja, amelyek közismertek: jó minőségűkről, frissességükről, kitűnő ízükről és mindennek felett — mérsékelt árukról. És ime néhány Froumine-csemege:
FROUMINE AFRÓSÜTEMÉNYEK: cukormázzal, mákkal, „esodasütemény”, csokoládé, vanília, citromrúd, rum-, narancs-édességek, stb.
FROUMINE KEKSZEK: szumsum, kömény, „Alouf”, „Mary”, „Petit-Bourre”, „Patinok”, desszert, stb.
FROUMINE PRESELT DOLGOK: „Crackers”, „Crackers Man” (sós), „Crackers-cocktail”, stb.
FROUMINE OSTYAK: ananász, vanília, csokoládé, citrom-, pezsgő-, banán-, földieper-, cseresznye-, stb. ízben.
L. FROUMINE & SONS LTD., Jeruzsálem — Bné-Brák

Az oroszok szabadonengedtek 8877 német hadifoglyot

Páris, (AFP). A moszkvai rádió tegnap közölte, hogy szabadonengedtek 8877 német hadifoglyot. A hivatalos nyilatkozat a következőképpen hangzik:
A Szovjetunió elnöki tanácsa foglalkozott a német federatív köztársaság elnökének és miniszterelnökének 1955 július 27-én kelt arravatkozó kérésével, hogy helyezze idő előtt szabadlábra és adja ki azokat a német állampolgárokat, akik a szovjetnép ellen a háború idején elkövetett bűnökért töltik ki büntetésüket. Miután a német hadifoglyokat már kiadtuk Németország-nak, 1955 szeptember 1-én még 9626 hadifogoly és egykori német állampolgár maradt a Szovjetunióban, akiket a szovjet bíróságok elítélték. Tekintetbe véve, hogy a háború befejezése óta már

tíz év telt el és a háborús bűnökért elítéltek már letöltötték büntetésük nagyrészét, a Szovjetunió elnöki tanácsa a következő határozatot hozta:
1. Idő előtt szabadlábra helyez 8877 német állampolgárt, akiket hazaelegednek lakóhelyeikre, a német népi demokratikus köztársaságba, illetőleg a német federatív köztársaságba.
2. 749 német állampolgárt mint háborús bűnösöket a német népi demokratikus köztársaság, illetőleg a federatív német köztársaság számára kiad, az állampolgárok lakhelyeinek megfelelően, minthogy a szovjetkormány nem tartja lehetségesnek ezen elítéltek büntetésének elengedését a súlyos bűnök miatt, amelyeket a szovjetnép ellen elkövettek.

290—615 font között lesz az orvosok új fizetése

Tegnap számunkban jelentettük, hogy az állami orvosok fizetésemelésével kapcsolatos kérdésben teljes megegyezés jött létre. A Zálmán Arán miniszter elnöklete alatt működő bizottság a következő nyolc kategóriába osztotta be az orvosokat: 1. kórházigazgató és rangidős osztályfőnök 495 font; 2. fiatal osztályfőnök (junior) 415 font; 3. helyettes osztályfőnök, környorvos, szakorvos ambulanciában 325 font; 4. ambulanciaorvos 305 font; 5. kórházi főorvos 260 font; 6. első segédorvos 225 font; 7. második segédorvos 190 font; 8. háziorvos 160 font.

Minden kávéhoz vegyen Shavit
SHAVIT
1955

PRAFF JÓZSEF, HAIFA.
60-İK SZÜLETÉSNAFJA ALKALMABÓL SZIVBÓL HOSSZU, BOLDOG, EGÉRSZORGES ÉLETET KIVÁNNAK FELESÉGE, GYERMEKEI, UNOKAI.

Megboldogult testvérünk
ROSENZWEIG LILI
SIRKÓVATASA
szerdán, október 12-ikén délután 4 órakor lesz a kurdánlat temetőben. Autóbusz indul délután 4 órakor a kirját-motkint templomtól.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD.

NAGYMIHÁLY
(MICHALOVCE) és környékéről származókat szeretettel meghívjuk
A 13-İK ÉVI ázkárára
amelyet 1955. október 9-én, szerdán d. u. 5 órakor tartunk Tel-Avivban, Achád Háám-u. 108. sz. alatt, a Hápoél Hámizráchi nagytermében.
A terem már d. u. 3 óratól kezdve a gyülekezők rendelkezésére áll.
A RENDEZŐBIZOTTSÁG.

Hétfőn rendezik meg az országos Gádná-napot

Ludd városa 8000 személyes stadiont épített a katonai előképzősök bemutatására

Tel-Aviv (Az Uj Kelet katonai tudósítójától.) Hétfőn rendezik meg az országos Gádná-napot, amelynek keretében hat körzeti özszejövetelt rendeznek 10.000 katonai előképzős részvételével. — Közülük tegnap Ramat Ron alezredes, a Gádná országos parancsnoka a sajtó képviselőivel. A Gádná-ünnepségeket Kfar Hachores kibuc mellett, Haifán a Karmelen, a Tel-Aviv melletti Seich-Muniszban, a benesemeni erdőben, a hártuvi ligetben, valamint délen Kfar Menachem kibuc közelében rendezik meg és azokon jelen lesznek a kormány, a nemzeti intézmények és a hadsereg képviselői is. Ebből az alkalomból 25 városi központban tartanak a hadsereg képviselői előadásokat a középiskolákban az ország biztonsági problémáiról.

A tegnapi sajtókonferencián Ron alezredes elmondta, hogy az elmúlt évben a Gádná négy területen fokozta tevékenységét: 1. Intenzív munkát fejtett ki az előkészítés körében és közel 200 klubhelyiséget létesített az ötéletpüléseken. 2. Megteremtette a nemzeti szolgálatot, amelynek keretében az elmúlt szezonban 700 diák végzett önkéntes mezőgazdasági munkát és minden remény meg van arra, hogy jövőre számuk 3500-ra emelkedik. 3. Országismeret tekintetében is jelentős előrehaladás mu-

tatkozott. 4. Több ezer katonai előképzős vett részt a nyáron a légihaderő, páncélosok, valamint a bírók tanfolyamain. Az országos Gádná-napon kifejezésre juttatják ezeket az eredményeket és a Gádná-alkulatókat a hadsereg különböző egységei, valamint a helyhatóságok adoptálják.

Az alezredes kiemelte Ludd oléváros vezetőségének áldozatkészségét, amely saját költségvetéséből 8000 ember számára épített stadiont az országos Gádná-napra.

J. Strassberg, a hadügyminisztérium ifjúsági osztályának vezetője elmondta, hogy a Gádnának 100 ezer tagja kellene legyen, de természetesen még távol van attól, hogy az egyetlen szervezeti keretbe tartozó ifjúságot a Gádná táborába sorozza. Ezt a kategóriát 40-50.000 fiatalba bocsúli a hadügyminisztérium.

J. Pundák alezredes, a páncélos alakulatok parancsnoka, valamint L. Rom ezredes, a légihaderő képviselője rendkívül érdekes adatokkal illusztrálták a két fegyvernem tapasztalatait a katonai előképzéssel kapcsolatban. Mindkét parancsnok véleménye szerint a tényleges katonai szolgálati idő a mai körülmények között nem elegendő arra, hogy az alatt valóban jól képzett katonát neveljenek, ezért bir nagy jelentőséggel a Gádná munkája.

Megegyezés jött létre a gabonahajók kirakodásáról

Véget ért a haifai Dagon gabonásiló és a kikötői kirakomunkások közötti viszály

Hivatalos jelentés szerint a haifai Dagon gabonásiló és a haifai Egyesült Kikötőszolgálatok névű kooperatív közötti konfliktus tegnap véget ért. Elchánán King, a földművelésügyi minisztérium helyettes államtitkárának elnöksége alatt választott bíróság foglalkozott az ügygel és ennek eredményeképpen a két érdekelt fél között megegyezés jött létre. A megegyezés a zsákoltatlan állapotban érkező gabona kirakodására vonatkozó és főbb pontjai a következők:

A kooperatíva fogja elvégezni mindazokat a munkálatokat, amelyek nincsenek közvetlen összeköttetésben a hajóraktárakban való szivattyúzási folyamattal. Így például a kooperatíva tagjai fogják kinyitni és bezárni a raktárakat, ők fogják kezelni a darukat, kitakarítani a hajókat és eltávolítani a deszkaéptírnéket, illetve választásokat, miután a Dagon elvégezte a szivattyúzási munkálatokat.

Ezzel szemben a Dagon cég a szivattyúzáson kívül magában a hajó gyomrában fog elvégezni különböző munkálatokat, amelyek a munka ütemét határozzák meg. Így például szivattyúzás közben a cég saját személyzetével fogja eltávolítani a választásokat és ugyancsak a Dagon emberei fogják a szivattyúkészülék közelébe hozni a gabonát.

A fenti kooperatíván kívül a haifai kikötőben működik még a „Hátichon” nevű csoport is, amelynek szintén szerzett jogai vannak az érkező hajók kirakodásával kapcsolatban. A közlekedésügyi minisztérium ennek a csoportnak végkielégítésre vonatkozó igényeit is igyekszik rendezni.

Az akkói tanácsválasztások megsemmisítését kéri a kommunista tanácsstag

Súlyos kifogások merültek fel a szavazás körül

Haifa, (Az Uj Kelet tudósítójától.) — Az akkói városi tanácsválasztások megsemmisítésére irányuló felhívás tegnap került tárgyalásra a haifai törvényszék Eczjoni-tanácsa előtt. A fellebbezést Ramzi Churi akkói kommunista városi tanácsos nyújtotta be, azon az alapon, hogy a városi választásokon történt szabálytalanságok folytán legalább egy képviselő jutott be jogtalanul a tanácsba, aminek következtében az egész tanács törvénytelen. Egy tanácsosi szék sorsa 34 szavazaton múlott.

Churi beadványa szerint: 1. 50 hivatalosan lepecsételt választási boríték egyszerűen eltűnt. 2. A 17-es számú urna tartalmának összehasonlításánál kiderült, hogy 104 szavazócédula boríték nélkül került bele. 3. A Jud-Dáled lista (a Mápáj arab tagozata) két különböző párt néven indult a Kneszet és a városi választásokon, ami félreértést és zavart okozott. 4. Egyes választók szavazati jogát, amelyet a törvényszék elismert, az ak-

kói választási bizottság nem fogadta el. Izrael Einstein, a választási bizottság főtisztviselője nem tudott a felhozott panaszokra kielégítő magyarázatokkal szolgálni.

Dr. Wachsmann ügyvéd, aki a panaszost képviselte, a választások körül uralkodó légkör illusztrálására felhozta, hogy ügyfele feljelenést tett a „Bét” lista Rozen nevű kortese ellen, mert az illetőnél nyugtakönyvet találtak, ami szerinte bizonyíték arra, hogy Rozen szavazatokat vásárolt. A kortes azzal védekezett a rendőrségen, hogy a nyugtakönyv jótékony adományokról szól.

Eczjoni bíró ma délelőtt, vagy vasárnap hirdeti ki a döntést a fellebbezés ügyében.

Bélyegkiállítás Náharia húszéves jubileumán. Október 3-án, a jövő hét hétfőjén „A húszéves Náharia” alkalmából rendezendő bélyegkiállításon a Weizmannról elnevezett iskolában külön fiókpósthivatal nyílik meg. Az alkalmi postánival nyitva lesz reggel 9-12-ig és délután 4-8-ig amely az abban az időben feladott küldeményeket külön postabélyegzővel látja el. Bélyeggyűjtők, akiket a külön postabélyegző érdekelt, küldjék el felülbélyegzett borítékaikat a náharia postahivatalhoz a megnyitás napja előtt.

A hétfői labdarúgó mérkőzés egyenlőségben zárult, amelynek a bajnokság vég sorrendjére döntő befolyása lehet. Így a Makkabi Tel Aviv — Makkabi Petach Tikva bajnoki találkozó, amelyet a bajnokságban vezető telavivi csapat megnyerhet ugyan, de elősegíti még így is veszélyeztetve lehet, ha gólaránya kedvezőtlenebbé válik, mint riválisáé, a Hápoel Petach Tikváé. A helyzet ugyanis az, hogy a Makkabi Tel Aviv és a Hápoel Petach Tikva pontszáma azonos és közöttük a gólarány dönti el az elsőseget. Jelenleg a Makkabi némileg kedvezőbb és így ő vezet a bajnokságban, viszont a Hápoelnak holnap ellenfele, a Hápoel Haifa, sokkal gyengébb együttes, mint a Makkabi holnap ellenfele. A Hápoelnak tehát nagyobb esélye van gólarányának további megjavítására, mint a Makkabinak a bajnokság alakulása ezekben egészen szokatlanul érdekes és sok lehetőséget rejt magában.

A többi mérkőzés között a telavivi „fiók-derby” a Hápoel és a Bétár között a helyezésért lehet befolyással. Késhegyig menő küzdelem várható a Bétár Jeruzsálem és Hápoel Ramat Gan között, mert a vesztes csapat reménytelen helyzetbe kerül a kiesők közé.

A szombati elsőosztályú bajnokság mérkőzései (elő) a pályaválasztók: Hápoel Chedera — Hápoel Balfuria, Hápoel Kfar Szaba — Makkabi Natánja, Hápoel Tel Aviv — Bétár Tel Aviv, Makkabi Petach Tikva — Makkabi Tel Aviv, Bétár Jeruzsálem — Hápoel Ramat Gan, Makkabi Rechovot — Makkabi Haifa, Hápoel Haifa — Hápoel Petach Tikva.

A keszárban a bajnokság a teljes mezőnyt foglalkoztatja a soronlevő fordulón. A Hápoel Chelonen — Hápoel Tel Aviv mérkőzés a második hely kérdését dönti el, míg a Hápoel Mismár — Hápoel Asdot a további helyezések kialakítására nézve jelenthet döntést. A Hápoel Jeruzsálem — Brit Makkabi Atid, Makkabi Jeruzsálem — Makkabi Tel Aviv, Makkabi Cafon — Makkabi Haifa és Hápoel Haifa — Makkabi Hadarom mérkőzések egészítik ki a másort.

Az ismételt versenyek alkalmával a Makkabi bajnoki versenyen kiállított, amelyet szombat délután 3 órakor rendeznek a chedera Hápoel üzemében. A bajnoki számok mind férfiak, mind nők részére valamennyi szőzomben kiírásra kerültek.

A hagyományos ési teniszbajnokság verseny szombaton kezdődik a telavivi Makkabi tenisztelepen. A versenyen kizárólag izraeli sportolók vesznek részt, minthogy külföldi jelentkező nem akadt.

A Hápoel pingpongozók ifjúsági csapatbajnokságának döntőmérkőzéseit ma és holnap játsszák le a telavivi Hápoel sportcsarnokban nyolc csapat részvételével.

Csehszlovák-magyar futballmérkőzés Vasárnap négy válogatott csapattal mérkőzik a két ország futball-sportja egymással. Prágában a nagyválogatott és az ifjúsági csapatok, Budapesten a B-csapatok és az Utánpótlás-válogatott játsszák. A múlt héten Csehszlovákia labdarúgóik fölényes győzelmét arattak a belgák ellen és így nagy küzdelemre van kilátás a hullámvölgybe került magyar válogatottal. A magyar csapatban semmiféle tartalékkal kíséreltetnek; valószínűleg a sérült Buzsáczki helyett Virág fog játszani.

A Hitachdut Oléj Hungaria közleményei: TEL AVIV: Mindenki, aki személyes tapasztalatból ismeri Agh László nyilas kerékpáros működtetését és kegyetlenségét, jelentkezzék személyesen vagy írásban a Hitachdut Oléj Hungaria központi irodájában (Tel Aviv, Lilienblum 33 sz.)

NATANJA A natánjai HOH „Bae Clon” Templom Egyesülete közli: Szukotti Imre (Irgun Hászochárim helyiségében): Szeptember 30-án, pénteken este: 5.30 órakor. Október 1-én, szombat reggel 8.30. Október 7-én, pénteken este 6.15. Október 8-án, szombat reggel 8.30. Mázkir kb. 10 órakor. — Mindeket napon ünnepi beszéd.

PETACH TIKVA Petach-Tikván megnyílik a héber-tanfolyam, magyarajkú tanítói vezetésével, kezdők és haladók részére. Jelentkezés a „Pika” iskolában, Menachem Ben Sálomnál, hétfőn és szerdán 7-8 óráig.

Butorhuzatok nagy választékban az új üzletben: Willy Nachman HAIFA, NORDAU-U. 14. (udvarban).

Uj település létesült Chan Junisszal szemben

Nir-Oz a Náchál 15-ik települése

Tel Aviv, (Az Uj Kelet katonai tudósítójától.) — Chan Junisszal szemben, a fegyverszüneti határtól két kilométernyire telepedett le tegnap a Nachal 15-ik településcsoportja, amelyet Nir Oz kibucnak neveztek el. Az új települést Nirim kibuc közelében, Bir-Gará földjén létesítették, amelyet az „Aszáf” hadművelet keretében foglalt el 1948 decemberében a „Goláni” hadosztály.

Az újonnan letelepült Náchál-tagok a Somér Hácáir kibuc szervezéséhez tartoznak és ennek a mozgalomnak a 70-ik kibucát alkotják. Öt év óta egyenként ez az első kibuc, amelyet ezen a vidéken létesítettek. Az új település baromfi- és

szarvasmarha tenyésztésével mezőgazdasággal és narancstermeléssel fog foglalkozni, amit a Járkonból levezetett víz tesz lehetővé. A Járkoncsatorna Mágén kibucig ér és onnan egy mellékcatorna segítségével fogják öntözni Nir Oz földjét.

A Chan Junissal öt kilométernyire létesült új kibuc tagjai nagyrészt az ország szülőltjei.

A tegnapi letelepülési ünnepeken A. Doron ezredes, a Náchál parancsnoka tartott díszszemlét a felvonuló földműves-katonák felett, a Náchál 14 településének képviselői pedig ajándékokkal kedveskedtek a legfiatalabb új település baromfi- és Náchál-települőknek.

Több ezer ember kísérté utolsó útjára a lezuhant Sapira repülőhadnagyot

A temetés alatt Petach Tikva minden üzem leállt és bezárták az üzleteket

Csütörtök délután temették el katonai pompával és óriási részvét mellett a petach-tikvai temetőben Amir Sapira repülőhadnagyot, aki — mint jelentették — gyakorlatiasságában, szorgalmasan haragigével lezuhant és szörnyethalt. A koporsót csütörtök délután hozták Petach-Tikvára és nagyvárjárnak, Avrahám Sapirának a házában ravatalozták fel.

A koporsó mellett a légihaderő díszsége állott és a család sokasága látta, tisztelője vonult el előtte. Délután 2 órakor a légihaderő nyolc katonája vállán vitte ki a koporsót. Nyomukban lépkedett a szerencsétlenül járt pilóta édesapja és a 85 éves nagypapa. A koporsót katonai gépkocsira helyezték el, amely előtt egy szakasz katonaság haladt, nyomukban pedig a család és Petach-Tikva és sokezer lakosa. A gyászmenetben volt Dán Tolkovszki tábornok, a légihaderő főparancsnoka, Pinchász Rásis polgármester, továbbá a hadsereg és a rendőrség magasrangú tisztjei. A temetés idején Petach-Tikva valamennyi üzemeiben leállt a munka és az összes üzletek lezártak.

A temetőben Weinberger főhadnagy, a hadsereg főkántora celebrálta a gyászszertartást, utána pedig a szerencsétlenül apa mondott könnyektől fudokli hangon kádist. A család nevében J. Rivlin professzor búcsúztatta a hivatása teljesítésében eslelt repülőbiztosítót. A szertartás befejeztével a katonai szakasz három sorozat díszlovást adott le.

Csak közönséges lopás volt

A telavivi rendőrség két tolvajt fogott el, aki az étrog-piacon garázdaalkodott. Mint ismeretes, a telavivi étrog-vásárt évről-évre az Allenby utcai nagytéren rendezik meg, ahol sok ezer vallásos zsidó szerzi be az ünnepi szertartáshoz szükséges „négy fajtát”. A tolvajok már szerda délután kezdték meg a „munkát” és jöhetnek lopás közben tettenérték őket, az étrogkereskedők vonakodtak átadni őket a rendőrségnek, egyrészt, mert a lopott holmi kegyeser, másrészt attól tartottak, hogy szegény emberek csak azért követték el a lopást, hogy az előírt vallási parancsnak eleget tehesse. Miután az egyik étrogkereskedő észrevette, hogy a lopott étrogokat a tolvajok a másik utcáskoron áruba bocsátották, vagyis meggyőződött arról, hogy nem „miváv” érdekében történő lopásról, hanem közönséges tolvajlásról van szó, átadta a sahnacokat a rendőrségnek.

HABIMAH
Az 1955/56-os évad megnyitása:
Tel-Aviv,
október 1., szombat este
LEAR KIRALY

OHEL
Tel-Aviv, október 1., szombat este 7 és 9.15-kor
ELDORADO

Jeruzsálemi mozik műsora
EDISON: JENKI PASA. — (Ezeregy éjszaka meséiből.) Jess Chaidler.
STUDIO: A FONYEREMÉNY ES AMI KOZBESZOL... James Stewart, Barbara Halle.

2 Uj Kelet 1955 IX 30

ERTESITES mindazoknak, akik nálunk levő értéktárgyaikra vonatkozó visszavásárlási jogokkal nem éltek, hogy értéktárgyaik ez év október 15-én nyilvános árverésen eladtnak.
Az árverés órája irodánkban megtudható.
LOMBARD LOUVRE, Haifa, Herzl-u. 38.

„DIZZA” ajándékcsoomagok AZ UNNEPEKRE.
Saját raktárunkból 20 nap alatt garantált kézbesítés Magyarországra, Romániába, Csehszlovákiába Gyapjufonal, tisztaselyem kendők, textil-, pullover, táskák stb. nagy választékban.
„DIZZA” HAIFA, Herzl u. 24. és 52.

Megtakaríthatja autóbussz-költségét, mert előfizetőinek lakásán cserél
László
kölesönkönyvtár
Haifa, Allenby 79.

Szép szőnyeget készít
használhatatlan ruhaneműből:
SZÖVŐDE, HAIFA
Allenby 79.

Paplan A specialistánál:
Ágynemű? Schwarz Izsó (Temesvár) Haifa, Herzl 67

ELDORADO Karmel, UJ, SZENZACIÓS MŰSORA tel. 81989
Jacqueline Jorris televízió, rádió, Párizs
The Flamingos a 3 modern különlegesség
„Alissa” modern táncok
Karniss trio akrobaták
Ivett Aviva keleti táncok

Haifai mozi-műsor:
ARMON. VIHAR A VEGYESKERESKEDESBEN
EN-DOR. Szombat, vasárnap, hétfő: HIGH NOON
Kedd, szerda, csütörtök: HOL VAN CHARLEY (Szines)
MAY. ZOLD LANG
AMFITEATRUM. SOLDIER OF FORTUNE
ORAH. SABRINA (5-ik hét)
ORION. CSILLAGOK NELKUL
GAL-OR. Nappal: KINCSES SZIGET
Este: ANDROKLES ES AZ OROSZLAN
PEER. Tel. 2232. MAGANÜGY (3-ik hét)

SZUKKOT

Irta: Löwenkopf Kálmán

Ha sorra vesszük ünnepeinket, könnyen megállapíthatjuk, hogy a sátoros-ünnep áll hozzánk a legközelebb. Különösen a gálutban áhitottunk utána olyan nagyon.

A pézsách, felszabadulásunk ideje, akármilyen aprólékosan be is tartottuk szabályait, ha önszántunkból töltöttünk is hozzá ezerennyit, a valóságban csak nosztalgia ébresztett bennünk a szabadság után, amely vagy kétezer esztendőig csak az imakönyv lapjain és halvány reményeinkben létezett.

A sátoros ünnep csak az írástudók tudták értékelni a maga igazi értékében, a „jámm noráim”, a féltetes napok, amint nevük is mutatja, csupán féltetett érzések bennünk, hiszen akármennyire reméljük is bűneink megbocsátását, mégis eloszlathatatlan kétség maradt szívünkben ezt illetően, aminek legjobb bizonyítéka, hogy ros-hásáná és jom kipur után, mely utóbbi pedig csupán csak az engesztelés szolgálatában állott, még egy utolsó terminust jelöltünk ki, éppen a sátoros ünnep egyik napján, az engesztelés céljára.

A sátoros ünnephez a legszébb gálut emlékeink fűződnek. A sátor nagyszerűen jellemezte a mi labilis gáluti helyzetünket, de ugyanakkor ez volt az egyetlen ünnep, amely a legbiztosabb reményeket hozta számunkra. Egyetlen ünnepünkbe sem vittünk bele annyi szeretetet, pozitív, mondhatnám művészetet, mint a sátorba, a sátor készítésébe. Csodálom, hogy művészeink, muzeumaik éppen a sátoros ünnep megörökítéséről feleltek meg, holott úgy szólnak az egyetlen igazi népművészet gáluti életünkben.

Még alig nyeltek le az első falatot a hosszú sa-nyargatás hójt után, már ott tapogatóztunk a padlás vagy a fészker sötétjében, hogy a sátor alkatrészeit kikeressük. Ez volt az első micvá a bűnök megbocsátása után, ez demonstráció volt a sátán ellen, bizonyították az Eggek Urának, huszonhatórás imádkozás, könyörgés, rimánkodás után. Megbocsátottát, ime, lásd, megérdemeljük, éhesen, fáradtan is az első dolgunk, hogy a sátor parancsát teljesítsük.

Mácorra nem teltt minden zsidónak, azt úgy kellett jó részének összeadni. Sátor mindenkinél volt. A legszegényebbe sem tőrt, hogy közadakozásból kerüljön ki.

A sátoros ünnep az esős évszakra esett. — Jön az eső, — állapította meg örömmel a gazdánép földművese, — állítják már a zsidók a kucskát. Esett is, gyakran már az első este, özönvízzé változott a díszes sátor. A Talmud is keserűen állapítja meg: Olyan ez,

mint mikor a szolgálata-losan nyújtja az urának a borral telt serleget, az meg az arcába zudítja.

De a zsidó nem törődött vele. Féléjszakán ott bajlódott a család fehérepe, hogy papírból a legszebb csecsebecsét faragja, gyümölcsből a legdrágábbal díszítse. A munkát a ház körül idegen kéz végezte, de a sátor körül teendőket, de hogy is bizta volna tisztán kezelve. Sokszor napjaink történetét tett meg gyalo-gosan, hogy a legfrissebb nádat, gallyat cipelje a hátán tetőzetnek. A házbán hiányzott a mindennapi kenyér, de az ünnepi csokorra odaadta az utolsó garasát.

Nemcsak a nappalát, az éjszakáját is benne töltötte, belemagyarázta az Irásba, hogy ennek így kell lennie és a világért sem tégtott volna tőle. A sátorban érezte magát a legjobban, legkellemesebben, biztonság-sabbban, mint a kőházban, mert a rozoga sátor jelké-pezte számára a legszé- desebben a gálutot, onnan könnyebben iramodhatott neki az országútnak, ha az ellenség a sátor gyékényét döngette.

Sátorban laktak az ősei is a pusztában, hogy aztán az Igéret Földjével váltsák föl. Így lesz most is. Hogy a negyven év most kétezer évre nyúlt, nem tesz semmit, bölcs rabbik kitaláltak számára egy nagyszerű pi-rulát, amit minden nap be-vették vele. Hát nem aktuális volna ez a Misna, az országúton haladó sze-ker, a hajó fedélzete, a fa koronája, a tevé háta két-ezer esztendőn keresztül?!

Ma már a szukká csak szimbólum, a multat jelké-pezi, de ott kell legyen minden zsidó udvarán. Kár, hogy éppen azoknak az ud-varából hiányzanak az ün-nepi máchor szavaival: „Azoknak, akik hét napig szátrabban laktak, tudd be nekik ezt érdemül, oltal-mazd őket veszélytől és szereteted tőlük meg ne vond.”

Es most következik valami, ami egyenrangú a többi tizenkettővel. Egyenlő az Istenben, a Tórában való hittel: Hiszek a Messiás-ban, a Messiás jövetelében. A Messiás szabadságot je-lent, az ősi földre való visz-szatérést, Clont, Jeruzsá-lemet, a Sáront, a Gállit, a Jordánt, a Kineretet és a Szentélyt, amelyből csak egy rom maradt.

Hiszek. Már majdnem kétezer éve mondja ezt az apám, a nagyapám, a déd-apám, az ikapám, az or-szágúton, a mágyán, a kin-zókamrákban, megcsúfolva, megalázza, sárgafoltosan, mégis hiszem. Késik? Majd megjön. Ha késik is, várom. Hogy mikor jön? Minden nap várom a jövetelét, ren-díthetetlenül várom.

Hiszek a feltámadásban. Egyiptomban is feltámad-tunk, Babilonban is, most is fel fogunk támadni. Az időt nem mi szabjuk meg. Hol négyszáz évig tart, hol hetvenig, hol meg kétezer-évig, vagy még annál is to-vább, de feltámadunk. Hi-szek benne megingathatat-lanul és tudom, bizonyosan tudom, hogy feltámadunk, ha az Ó akarata így látja jónak.

Ezt a 13 hitágazatot, hogy annál jobban kihangsúlyoz-a a bennük való szilklaz-lárd hitét, még valamivel megtoldja: „Segítségedet remélem, Örökkévaló.” En a magam részéről is megte-szek mindent a megsza-

dulás mielőbbi megvalósu-lásáért, de én csak az Imám-mal járulhatok hozzá, a könnyemmel, az áldozatok-kal, amelyeket a mágyá-kon Neked hozok. Ez tu-dom, nem elég, a Te segít-ségedet kérem fehérepe, amiben szintén nem kétel-kedek.

Es háromszor is elmondja a háromszavas önbiztatást, háromféle variációban, hol a tárgyat, hol az Igét, hol a megosztást csejveze elő-re. De még biztosabb akar lenni a dolgában. Még ara-mul is elismételi, pedig eb-ből ért a legkevesebbet, mégis hátha így több fogat-na jara lesz.

Az Irás néhány mondat-ban elmondja azt, amit az ünnepre vonatkozólag szá-munkra el akar mondani. Az egyik helyen csupán egy-fél mondatban említi (M. II. 23. 16), másutt meg négy-szóval is beéri (u. o. 34. 22), a Talmud, a nép, egy egész traktátust szentel szá-mára. Hitetlen ember szin-te megmosolyogja azt az aprólékosagot, szörzsálha-sogatót, amellyel ez a 112 oldalra terjedő könyv a fél-mondatot, meg a négy szót tárgyalja. Pedig nincs iga-ra. Fontos ennek a könyv-nek minden egyes szava, betűje, meg azok az ártat-lan kis legendák, mesék is, amelyek a sátor, az ünnepi csokor körül forognak. Tud-ták jól a Talmud mestereit, hogy a sátor szimbolizálja a legjobban a gálutot, a vándorlást, ez tartja leg-élénkebben ébren a hitet, a reményt a feltámadás-ban, a hazatérésben.

Mondja a Misna:

„Aki a sátorát a szekér tetejére, a hajó fedélzetre, a fa koronájára, a tevé há-tára készíti, megfelel a szabályoknak.” Hát nem aktuális volna ez a Misna, az országúton haladó sze-ker, a hajó fedélzete, a fa koronája, a tevé háta két-ezer esztendőn keresztül?!

Ma már a szukká csak szimbólum, a multat jelké-pezi, de ott kell legyen minden zsidó udvarán. Kár, hogy éppen azoknak az ud-varából hiányzanak az ün-nepi máchor szavaival: „Azoknak, akik hét napig szátrabban laktak, tudd be nekik ezt érdemül, oltal-mazd őket veszélytől és szereteted tőlük meg ne vond.”

Sauber-Michájloviics Sándor:

Szabad-e sófárt fujni szombaton?

A rádió hirtelmondójának védelmében

A világegyetem szándékomban vitába szállni az általam ösztönözött szeretőm, igazán nagybecsűlt dr. Hajdu Miklóssal, a magyar újsá-írók nesztorával, a magyarországi zsidóság kiváló személységével. Csúpán kötelességem óhajtom teljesíteni rádió-riporter kollégámmal szemben, akit dr. Hajdu „Vigyázat, vigyázat — tisztelettel” c. cikkében súlyosan megvádolt jom kipur előtt. En meg akarom őt féldeni meg hosáná-rába be-köszöntése előtt.

Tudom, hogy nehéz fel-adatra vállalkoztam, mert dr. Hajduknak igaza van. Azonban megkísérlem a védelmet a berdicsevi rabbi Lévi Jicchák mintájára, aki előtt a hívők bepanaszolták a sámeszt, aki a reggeli ima befejezése előtt, tálesszal a vállán készülődött a továbbutazásra és míg a templomban folyt az ima, ő már kente a kocsi kerekeit.

A rabbi a panaszt megelégedetten hallgatta s aztán felháborodott hiteinek egy válaszával:

— Sohase tudtam, hogy sámeszt annyira hithű ember, hogy még a kerekek kenése közben is tálesszal imádkozik...

Ezen módon indítom el a megvádolt rádióhírdemondó védelmét.

A tényállás: Ros-hásáná első napján, szeptember 17-én, a délutáni adásban a Jeruzsálemi Kol Jiszráél ünne-pi beszámolójában világgá sugározta azt a hírt, hogy egyik jeruzsálemi templomban 70 éves ember volt a báál tokéa.

Dr. Hajdu megütöközt a hír hallatára, mert mint köztudomású, ezidén az ün-nep első napján a szombat miatt sófárt nem fujtak. „Ez törvény. Talmudi és ezt követően Sulchán Aruch-beli kodifikáció. Nincs alóla kivétel”. — Állapítja meg dr. Hajdu, aki csodálkozva kér-di: „Honnan vette a rádió

szekerestősege ezt a csodát?”

Dr. Hajdu majdnem két hasábon át tapintatosan, régi lovasági szerkesztők min-tájára alaposan megleckézteti a rádió hirtelmondóját, akinek azt tanácsolja, hogy a jövőben, ha nem lesz ide-je a sófárvásai törvényekre vonatkozó előírásokat a Talmudban áttanulmányozni, úgy legalább lapozza fel a luácht, ahol megtalálja az ünnepi szokásokat és tör-vényeket s megtudhatja, hogy szombatra eső ros-há-sáná napján a sófárvás tilva van. „Baranyában — írja dr. Hajdu — a mi sá-besz-gójunk is tudta, hogy a zsidó-ujévi szombaton nem fujnak a zsidók.”

Valószínűnek tartom, hogy a rádió hirtelmondója nem lapozta át a luách ros-há-sáná szokásokra vonatkozó fejezetét, azonban abban nem vagyok biztos, hogy nem találta a Talmud idevonatkozó fejezetét. Sőt, az a gya-num, hogy azért nem találta különösnek a szombati sófárvást, mert a Talmud ros-hásáná traktátusa IV-ik fejezetének első misnája az-zal kezdődik:

„Szombatra eső ros-há-sáná napján, míg a Templom állott, ott fujták a sófárt. A Templom pusztulása után, rabbi Jochánán ben Zákáj elrendelte, hogy mindenütt, ahol állandó bíróság műkö-dik, fujjanak sófárt szomba-ton is és az ő jávnei bírósá-ga előtt rendszeresen vége-ték a sófárvást, még szom-baton is.”

A Misna feletti vitában a ros-hásáná traktátus 29-ik lapjának második oldalán Smuel (a babiloniai amorák egyik kiváló tekintélye) megállapítja, hogy miután a sófárvás nem munka, ha-nem művészet, tehát szomba-ton szabad sófárt fujni, mi-

vel ez nem jelenti a munka-szünet megszegését. A hosz-szú vita csupán akörül fo-rrog, hogy rabbi Jochánán ben Zákáj intézkedése csak Jávnera vonatkozik-e, avagy az ország többi részére is és milyen kompetenciával kell bírnia a bíróságnak, amely előtt a fuvás történik. Rábbá azonban megtiltja a szombati sófárvást, mert attól tart, hogy a sófárt egyik helyről a másikra vi-szik és köztudomású, hogy szombaton nem szabad hoz-dani. Hasonló indokolással tiltja meg az etrog és lu-láv feletti imát a szukkot ünnep szombati napján.

Rámbám, a Jád Cházák harmadik kötetének máso-dik fejezetében (147. oldal 9-ik paragrafus) világosan megállapítja, hogy szombatra eső ros-hásáná napján a sófárvás meg van engedve olyan községekben, ahol Je-ruzsálem kompetenciájához tartozó bíróság működik.

Sőt a Rif (reb Jicchák Alfási), aki körülbelül ezer évvel a Misna utáni időben élt és kora legnagyobb tekintélyének számított, nem csak hogy teoretikusan meg engedte a szombati sófárvást, hanem mint több helyen említve van, az ő tem-plomban szombatra eső ros-hásáná napján rendszeresen fujták a sófárt.

Lehet, hogy Szabolcsi Mik-sa csodálkozott volna, ha a Jeruzsálemi szombati sófárvásról értesül, mert való-szerűleg elkerülte figyelmét a Misna, a Gemará, a Rám-bám, a Rif és még sok más rabbinikus tekintély megá-lapítása. En a baranyai sá-besz-gójon sem csodálkozom, ha ilyesmi meglepné őt. — Ezekután sokan meglepőd-nek majd, ha elárulom, hogy a háboru kitörése után szombatra eső ros-hásáná napján sófárt fujtak Jeru-zsálemben és a báál tokéa nem volt más, mint a mi pozsonyi származásu reb Akibá Jozsef Schlesingerünk, aki évtizedekkel Herzl előtt megfogalmazta a Zsidó Á-lam alkotmányát a Tóra szellemében és produktív munkára bűzditotta az óvá-ros lakosságát.

Nagy tudós és jámborlel-kü ember volt reb Akibá Jozsef Schlesinger, aki körülbelül 85 évvel ezelőtt ér-kezett az országba 45 éves korában. Schlesinger rabbi cionista elvei miatt gyakran került összeütközésbe az Ó-város szélsőséges elemeivel, de nagy tudása és hithű éle-te következtében nehezen le-hetett őt kikezdeni. Az első összecsapásra akkor került sor, amikor a többnéjség újból bevezetését javasolta és rábbénu Gersom tilalma-nak feloldását követelte. Ez-által akarta az ország népe-sedési statisztikájának eme-lését elérni. A mai Neturé Kártá akkori előfutárai ez-ért átok alá helyezték. Meg-

(Folyt. a 4. oldalon)

Löbl Margit: Mit süssünk az ünnepekre?

Ros-hásánával kezdődő és szukkotál végződő szüret utáni ünnepeinknek is meg-yannak a hagyományos ét-kezési szokásai. A mákkal beszórt kalács (chále) és a színültig telt méztartó a bö áldást és édes évet szim-bolizálják a terített aszta-lunkon. Mindkét szép és kedves szokást a gálutban mint iratlan törvényt a ke-vésbé vallásos érzelmű o-sz-ládokban is megtartották, úgyannya, hogy ősi ün-

ÜNNEPI SÜTEMÉNY-RECEPTEK

Mákos-torta: 20 dkg. cukor, 10 dkg. margarint habosra keverünk, egyenként hozzá keverünk 5 tojás-sárgáját, majd 20 dkg darált mákot, 2 teáéztet kanál lisztet, végül az 5 tojás fehé-rejének keményre-vert hab-ját. Kikent és lisztel be-szórt tepsibe öntjük, hosszú-kásra vágott mandulát és mazsolát szórunk rá és meg-sütjük. Ha kihűlt, ketté vágva finom lekvárral meg-töltjük, de töltetlenül is ki-tűnő.

Díós-torta: 20 dkg. cukor, 4 dkg. margarinnal és 3 tojássárgával jól kikeve-rünk, aztán hozzáadunk 5 dkg. darált diót, 3 dkg. ka-kaót, 1 és fél dl. feketeká-vát, 20 dkg. lisztet, melybe 1 csomag sütőport kever-tünk, végül a 3 tojás-fehé-rejének a kemény habját és kikent, lisztel beszórt tepsibe öntve, közepes lángon megsütjük. Ha kihűlt, a

nepnekre még a keresz-tény pékek is mákkal meg-szórt „bárczeszokat” sütöt-tek.

Ros-hásánától szimohát-toráig gömbölyű-fonott for-májú, mákkal megszórt ka-lácsokat készítettek. A ka-lácsok mindenkor kétféle nagyságban készültek, a háziasszony, a szükséglet-nek megfelelően, péntek délelőtt, vagy az ünnep elő-tti nap délelőttjén frissen sü-lve vásárolhatta meg.

Következő krémel töltjük: 10 dkg. darált dió és 10 dkg. cukrot 1 dl. tejben, vagy vízben megfőzünk s ha már langyosra hűlt, 10 dkg. margarint, vagy tea-vaját keverünk hozzá és jégsekreányben megkemé-nyítjük. Ha kivettük, egy-két percig erőteljesen ke-verjük, és a felébe vágott tortát belül, kívül megken-jük vele. Fél dióbelekkel díszíthetjük. Készíthetjük dió helyett mandulával, vagy mogyoróval is.

Mandulás rácsos: 30 dkg. lisztből, 20 dkg. margarin-ból, vagy vajból, 10 dkg. cukorból, 2 kanányi rum-ból és 1 tojásból tésztát ké-szítünk, amit 1-2 óra hosz-szat a jégsekreányben pi-hentetünk. Aztán kétszeres tepsis nagyságúra kinyúj-tjuk, felébe vágjuk, az egyik felét tepsibe téve félig meg-sütjük. Közben töltelékot készítenk: 20 dkg. darált

mandulát, 20 dkg. cukrot, 10 dkg. mazsolát, késhegy-nyi fahéjat kevés tejjel, vagy vízzel sűrűre főzünk, majd langyosra hűtjük és a félig sült tésztára kenjük, a tésztalap másik felével sűrűn berácsozzuk és meg-sütjük.

Finom almás-lepény: 30 dkg. lisztből, 20 dkg. mar-garinból, vagy vajból, 10 dkg. cukorból, 2 kanányi borból, 1 tojássárgájából, (vagy egész tojásból, ha szükséges) tésztát készítünk, 2 cipóba osztva, 1-2 óra hosszat a jégsekreányben pihentetjük, majd mindket-tőt tepsis nagyságúra ki-nyújtjuk. Az egyiket tepsibe téve, előre elkészített alma töltelékkel megtöltjük, erre pedig a következő masszát kenjük: 4 tojássárgáját, 4 ka-nál cukorral kikeverünk, 8 dkg. darált mandulát, vagy diót, a 4 tojás habját adjuk hozzá és egyenletesen ken-jük az almára, a tésztalap-pal borítsuk be, helyenként villával szurkáljuk meg és tojással bekenve süssük szép pirosra.

Kármel-frutti: 20 dkg. margarint, vagy vajot 20 dkg. cukorral habosra ke-verünk, 20 dkg. darált mo-gyorót, vagy diót, 10 dkg. apróra vágdat csokoládét, 2 kanál lisztet és 6 tojásfe-héjének kemény habját adjuk hozzá. Kikent és lisztel beszórt formában megsütjük.

Fűző- melltartó- és béspített melltartó-, kombiné-specialista Budapesti megérkezett. NEUFELDNE NEMES SARI. Tel-Aviv, Jozsef Hámáái 20. Tácháná Merikáitnál. JAVITÁSOK — ALAKÍTÁSOK

Ne halassa tovább ágyamúje (párna, paplan stb.) rendezését. Atalaktásokat is vállalunk. TOLLTISZTÍTÓÜZEM T. A., Slomo Hámalech 2. (King George sarok). Tel. 21891

1955 IX 30 Uj Kelet 3

ÜZEMBEN LÉVO textilgyár társat keres TÖKÉVEL — terjeszkedés céljából — közreműködés nélkül is. Ajánlatok: „Nyugodt megélhetés” jellegre a kiadóba.

Társat vagy társat keresek, büffének, gasztronómiai, jaffai nagy mosoly szombati társas ünnepélyességhez. Szükséges tőke 3.000.— és befektetésre 1.000.— KIADOK HELYET expresszopégnak, havi fizetésre. „Eltos megélhetés” jellegre a kiadóba.

ZENEÉLET

Bartók művészi világa — Halálának 10-ik évfordulójára —

II.

Liszt Ferencnek, ennek a megszállott zenei lángelmének késői leszámoltja es szellemi utóda volt. Nemcsak a korai alkotásokban, mint a csapongó fantáziájú 1. zongora-zenei rapszódiaiban jelentkezik ez a nagy mintakép, hanem későbbi művekben, a lenyugzó kétzongora-ütőhangszeres szonátában, vagy a zongoraversenyekben is. A tanítvány ifjúkorában még küzd ellene, főképp a cigányzenéről írott, annakidején nagy feltűnést keltett tanulmánya miatt, amelyben Liszt arra az állításra ragadtatja magát, hogy magyar népzene nincs is, — csupán cigányzene. De később, még ha hibái, fogyatékoságai nem is kerültek el figyelmét, Bartók a múlt század zenéjének hatalmas fátylahordozójának ismeri el. Es Liszt hatása nemcsak külsőségeiben nyilvánult, inkább a szoros lelki hasonlatosságokon alapul.

Lisztet kívül még Richard Strauss, majd Debussy gyakorolt Bartókra erős hatást. Utóbbi elsősorban azért, mivel a nagy francia mester volt az első jelentős zeneszerző, akiben a Kelet zenei elválaszthatatlan közösége forradt nyugati hagyományokkal. Így hát Bartók a Nyugattól kölcsönözte ugyan zenei kultúráját, de szelleme, egész lelkivilága, fantáziája rohamosan fordult a keleti zene felé. Minél erősebben mélyed a falusi népzene tanulmányozásába, annál elemibb erővel tör ki belőle ennek hangja. Az 1911-es esztendő érdekes és fontos határmegnyitást jelent művészetében: ekkor írja sok vonatkozásban erősen Debussy és Maeterlinck hatása alatt egyetlen operáját, „A kékszakállú herceg várá”-t, másrészt ekkor kezdi el a „Kékszakállú” érzéki szenvedélyességében sokkalta expresszívabb, mint Debussy finomkodóan halkszavú „Pelleas és Melisande”-ja. Míg a zenekarban forrongóan izzó hangszínek tárlunk, addig az énekeszóló már egy új magyar zenei deklamáció hirdetője, melyen megéreződik, mennyire vérévé, anyanyelvévé vált a népi zene.

Az „Allegro barbaro” korjelenés, a kor szellemi gyermeke. Távol Magyarországtól, még számára ismeretlenül tűnik fel Oroszországban Igor Sztravinszky, akinek „Gépmadara” (1910), majd „Petruskák”-ja (1911), s az ugyancsak az „Allegro barbaro” évében megkezdett lenyűgöző erejű „Zsol-tárénekek”-e közeli rokonság eszmeköréből sarjad. Szergej Prokofjev is azokban az években bukkan fel, s levette a francia impresszionizmustól kölcsönzött könnyűsét, megírja 1914-ben a „Sittya szvit”-et. Mindezek az első rádiók voltak a fáradt, önmagábaroskodó, gen-

dolatvilágában mindinkább eltespedő, elernyedő nyugati zenével szemben. Jerikó hasonlónan hatott megjelenésük ezeknek az új jövevényeknek, akik véstjósító gyorsasággal hódították meg Európát. Debussy már előkészítette volt a talajt Párisban Sztravinszky számára, térhódítás: tehát szinte nem ütközött ott akadályokba. Bartóknak azonban sokkalta nehezebben ment ez a térhódítás. Amíg csak „szelidebb” szerzeményeivel, az 1. rapszódiaival, a 10 könnyű zongoradarabokkal, a még kissé franciás „Vázlatok”-kal, vagy a román népi motívumokon alapuló „Sonatinák”-val szerepelt hangverseny-körútjain, addig nem talált különösebb ellenállásra. S a közönség megérezte a zenekari „Táncszvit” lenyűgöző erejét is.

De volt egy alkotó-periódusa is Bartóknak, mely — megszakításokkal és kivételekkel — 1923-tól 1930-ig tartott, amelyek a külvilágtól való elzárkózása, állandó küzdelmei, keserű csalódásai erős nyomot hagytak, s melyek stílusát, nyelvezetét megkeményítették, kissé zordonná és nehezebben megközelíthetővé tették. Ide sorolhatjuk a 2. hegedűszonátát, a nagy zongoraszonátát, az első két zongoraversenyt, a kesernyészű „5 kis zongora-darabot”, valamint ennek a szakasznak kimagasló csúcspontját, a „Cantata profana”-t (A kilenc csodaszarvas-t), vegyes karra, ének-szólistákra és zenekarra írva (1930).

S az örök életre szóló frigy, melyet Bartók a népzenevel köt, még ebben a túlsúritott, bonyolult és nehezen követhető „Cantatá”-ban sem hagyja cserben, habár itt a folklor már csak legelvonatkoztatottabb szublimációjában, szinte csak szimbolikus vonatkozásban jelentkezik. Szerzője ezt írja a hozzá mintaképpült vett román karácsonyi ének-szövegekről, kolindákról: „Nehogy valami jámbor nyugateurópai karácsonyi énekekre gondoljanak ezekenél a daloknál! Betlehemi történet helyett csodálatos, hatalmas harcokról hallunk itt a még soha le nem győzött oroszánál, vagy szarvassal; legendát a kilenc fiúról, akik addig vadásztak a rengetegben, míg szarvasokká változtak; csodálatos történet a Napról, aki hugát, a Holdat kérte felségül... Tehát csupa pogány-korból, az ősi napforduló-ünnepnek korából fennmaradt szöveg!”

Bartók tehát itt sem mondott le a régi népi legendák felelevenítéséről. A legvégsőbb eredmény, mely egyik legjellegzetesebb sajátossá-

gát képezi, a népzenei elemek teljes, szerves felolvasztása volt nyelvezetében. Bartók talán az első és csaknem az egyetlen zeneszerző, akinek egész zenei alkotása a népzeneből vezethető le. S ami még fontosabb, számos esetben nem egy meghatározott nemzet zenéjéből, hanem országhatárokat elsöpörve, egy szinte imaginárius, láthatatlan népközösség idiomájából, méloszából. Szabolcsi Bence mutatott rá kitűnő tanulmányában (Új Zenei Szemle, 1950 szept.), hogy hányféle népzenei nyelvet illették a magyaron kívül: így például az arabtól a zongoraszvitben, op. 14. — a kínaitól a „Csodálatos mandarin” táncjelenetében, — a jávától a „Mikrokozmosz” Báli-darabjában, s a brácsaverseny I. tételében. Fel sem sorolhatjuk itt azon műveket, melyekben a szlovák, román, vagy bolgár népzene nyer feldolgozást.

De ha olyan művekre gondolunk, mint például a „Táncszvit”, vagy a hegedűverseny, úgy láthatjuk, hogy ezekben már nem az egymástól elkülönülő, hanem a testvéri közösségbe olvadó népi elemeket foglalja bámulatlan harmónikus magasabb egységbe össze. Jellemző arra a kérdésre adott válasza, milyen motívumokat dolgozott fel a Táncszvitben? — Tiltakozatosan mosolyogva felelte: „Arra való az esztéta, hogy kiderítseki!” — Mert az „esztéta úr”, aki nek sok évvel ezelőtt ezt mondta, akkor még nem jött rá, hogy Bartók legfőbb eszményképe ez a nemzeteken felülmúló, és mégis mélyen nemzeti talajból fakadó népzenei nyelvezet megteremtése volt!

Volt aztán egy időszak Bartók művészetében, amelyet joggal lehet „metafizikus”-nak, természetfölöttien lezúrtnek nevezni, s amelyhez a három utolsó vonónégyes, (melyeket jelentésként a Beethoven-kvartettek egyenes folytatásának, továbbfejlesztésének tartanak) és az utolsó években keletkezett művek sorolhatók. — A „Versenyzenekarra” (1943) szivbemarcoló rezignációval sürített „Elégia”-ja, a 3. zongoraverseny csodálatosan átszellemlült, földöntúli régiókban szárnyaló „Adagio religioso”-ja, melynek csupán Beethoven utolsó vonónégyesével, az a-moll istentekereső Szent háláéneke — ében találhatjuk párhát, vagy a korábbi hegedűverseny „Andante tranquillo”-ja, — mindezek a legfelsőbb megbékélés, marcangoló belső küzdelmekből való menekvés, s egy szinte már a földi létezőt elforduló, szenvedő emberi lélek megvárt kinyilatkozása.

Az az „öröktűz”, soha ki nem alvó fényugár, amely ennek a kimagasló egyéniségnek, soha meg nem nyugvó nagy harcoknak életpályáját bevilágította, mint egy szférikus magasságban tündöklő fenomén kísérté el egészen a sirig.

Pataki László

Szabad-e sófárt fujni szombaton?

(Folyt. a 3. oldalról)

fújták a fekete sófárt és kiközösítették Schlesinger rabbit, aki „az Isten és Tórája ellen uszit”.

De ez a sófárfúvás nem izgatta őt annyira, mint az, hogy szombatra eső ros-hásánakor nem fujnak sófárt, annak ellenére, hogy ennek Jeruzsálemben a törvény szerint semmi akadály nincs. 1872-ben ebben a kérdésben tanulmányt adott ki, melyben kimutatta, hogy Jeruzsálemben és mindenütt, ahol állandó bíróság működik, sófárt fujhatnak szombaton is. Es miután reb Jochánán ben Zákáj volt az, aki a Templom pusztulása után a sófárfúvást elrendelte, róla elnevezett óvárosi templomban akarta a régi szokást felújítani.

Indítványával felkereste Jeruzsálem akkori nagy rabbiját, reb Jehosúa Lébi Diskint, a volt briszi tudóst és reb Snájer Zalmán, volt lublini rabbit, Jichák Száde ezredes anyal nagyepját és támogatásukat kérte. Miután az indítványt két-három nappal ros-hásáná előtt terjesztette elő, Intézkedésre már nem volt idő és így elmaradt a ros-hásáná emlékül, hogy szombaton sófárt fujnak volna.

23 év múlva újból szombatra eső ros-hásáná első napja és Schlesinger rabbi újra megindította sófárfúvási akcióját. A briszi és lublini rabbi időkben az élők sorából eltávoztak és így az akkori Aderet jeruzsálemi rabbihoz fordult. A rabbi helyesen találta Schlesinger álláspontját, de miután a rabbi Jochánán ben Zákájról elnevezett templom a szefárd hitközség tulajdona, őt a kéressel reb Jákob Saul Eljásár-hoz, Eljáhu Eljásár volt Kneszet képviselő nagy apjához utasította.

Eljásár rabbi, aki közismerten okos ember volt, nem akart összeütközésbe kerülni az Óváros szélsőséges vallásos elemeivel, azzal tért ki a kérdés teljesítése elől, hogy a Jochánán ben Zákáj temploma már dűledezőfélben van és az a veszély áll fenn, ha megtudják, hogy ott sófárt fujnak, az összegyűlt tömeg miatt a templom összedőlhet.

Reb Jozsef Schlesinger már majdnem lemondott a tervéről, de amikor megérkeztek az 1903-as oroszországi pogromok hírei, keserűség fogta el szívét, mert meg volt győződve, hogy a szombati sófár nem fuvasa miatt zudult a zsidókra a nagy szerencsétlenség. Abban az időben röplapot is adott ki, melyben kihangsúlyozta: „Nincs többé helye hallgatásnak, nem állhatunk tétlenül testvéreink vére mellett és újra be kell vezetni a szombatra eső ros-hásáná sófárfúvást.”

Röplapjával Schlesinger rabbi felkereste reb Smuel Szalant jeruzsálemi főrabbit és segítségét kérte. Reb Smuel egyetértett Schlesinger rabbiával és arról értesítette Aderet rabbit, hogy helyesli Schlesinger rabbi álláspontját és ő is részt fog venni a szombati sófárfúvás alkalmával. A terv szerint az ünnepélyes aktus reb Jochánán ben Zákáj templomában akarták megrendezni, de hogy a templom rozogása miatt a komolyabb szerencsétlenséget elkerülnék, elhatározták, hogy a fuvasnál, csak külön meghívott, kivételes személyiségek vesznek majd részt.

Mialatt reb Akiba Jozsef Schlesinger, Aderet rabbi házában ült és a rabbiával együtt a meghívandók névsorát összeállította, berontottak a szélsőséges elemek vezéral, reb Jozsef Chájim Sonnenfeld a későbbi Neturá Kártá hitközség rabbi-ja és reb Jesije Orstein, Amram Blau, a jelenlegi Ne-

turá Kártá vezér anyai nagyapja és nagy botrányt rendezve tiltakoztak a szombati sófárfúvás ellen.

— Nem elég, — mondták — hogy Schlesinger rabbi meg akarta szüntetni rabbénu Gersom többnejűségére vonatkozó tilalmát, most a szombati szentsége ellen tör? Ez nem fog megtörténni. Szombaton nem fognak fujni... Aderet rabbi, aki jól ismerte a szélsőséges elemek mentalitását és tudta, hogy eszközökben nem válogatós, Schlesinger rabbit sófárfúvási tervének végrehajtásától eltanácsolta.

Az első világháború kitörésével nagy nyomorban került a jisiv és akkor is szombatra esett ros-hásáná ünnepe. Reb Smuel Szalant és Aderet rabbi már a túlvilágon voltak és reb Akibá Jozsef Schlesinger elhatározta, hogy az idén megfújja a sófárt és ha ez nem sikerül neki a nagytemplomban kereszttülnni, úgy külön minjánt fog rendezni erre a célra saját lakásán.

Schlesinger rabbi terve kiszivárgott és Jeruzsálem szélsőségesen vallásos elemi tanácskozára ülték össze és azon tanakodtak, hogyan lehet a tervet megelcsúszítani. Ismerték Schlesinger rabbi makacsságát és tudták, hogy sem szép szóval, sem fenyegetéssel nem fognak nála célt érni. Erre fonderlathoz folyamodtak. Egykük egy óvatlan pillanatban belopódzott Schlesinger rabbi lakásába, előkerítette a rabbi táleszbajtíját és a benne talált sófárt egy gombostűvel átlukasztotta, s mint köztudomású, átlukasztott sófárral fujni szigorúan tilos.

Schlesinger rabbi a pótmaházat megszervezte és szokásához híven a sófárfúvás előtt a mikvébe ment. Jeruzsálem fanatikusaiban azonban ezt előre tudva, elzáralták a mikvé bejáratát, ami nagy bosszúságot okozott a szent rabbinak. Miután nem tisztálkodhatott a mikvében a szent aktus előtt, elhatározta, hogy nem használja őseinek szent sófárját, hanem más sófárral végzi el a fuvasi aktust.

Mikor a sófárfúvás befejeződött, berontottak az Óváros fanatikusaik és kárörvendve ordították Schlesinger rabbi felé: „Nem elég, hogy a szombatot megszegte, ráadásul hiába ejtette ki az Ur nevét melyet az átlukasztott és a fuvasra való okoknál fogva alkalmatlan sófár megfúvása előtt elmondott.”

Schlesinger rabbi erre elővette az új sófárt és oda-verta eléjük mondotta: „Mutassátok meg nekem, hol van ez a sófár kilyukasztva?” Mikor a botrányokozók leforrázva távoztak, az ima-gyülekezet tagjai örömmel mondták Dávid királyi szavait: — A Mindenható segítségünkre volt. 1917 november 2-án, amikor a Balfour deklaráció híre Jeruzsálemben megérkezett, Schlesinger rabbi meg volt győződve róla, hogy ezt a szombati sófárfúvásnak köszönhetik. Ez volt szerinte a megváltás kezdete és ha a régi szokásainkat felelevenítjük, úgy idővel a megváltásunk is beteljesülést nyer.

A rádió riportere ugylát-szik úgy járt, mint a londoni Times-nak a a munkatársa, aki a francia Rivierán nyaraló egyik lordról azt jelentette lapjának, hogy szívizélhűdés következtében hirtelen meghalt. A lap a hírt leküzdte, ami a legjobb egészségnek örvendő lordot szerfölött felháborította és azonnal helyreigazítást küldött az előkelő londoni lap szerkesztőségének.

A lap udvarias formában, de a leghatározottabban megtagadta a helyreigazítás közlését azzal az indoklással, hogy a hír igaz, a közlés csupán valamivel idő előtt történt.

Ezt hozhatom fel a rádió riportereinek a védelmére is, aki reméli, hogy rövidesen helyreáll a Szinhedrion Jeruzsálemben és újra bevezetik a szombatra eső ros-hásáná sófárfúvást, a zsidó nép általános öröme és a Hajdu dr. által említett „baranyai sábesz-gőj”, valamint a többi sábesz és hét-köziapi gőj legnagyobb meglepetésére.

Svédország — a szesztalalom vége

A tradíció szerint a skandinávok azért isznak, hogy ne fázzanak. Mindenesetre a kifogás nem rossz. Az elmúlt 42 évben azonban a svédok, már ami a szeszitalommal illeti, figyelemreméltó önmegtartóztatásról tettek tanuságot. Egy 25 éven felüli családó alkoholadagja körülbelül három literre van megzabva, míg a vendéglőkben a férfiak maximum 150 köbcentiméter, nők 75 köbcentiméter szeszitalt fogyasztanak étkészéskor személyenként. (A törvény azonban nem szabályozza, hány vendéglőben és hányszor étkészéskor a svéd állampolgár.)

Az elmúlt héten, nyolc évén át tartó vizsgálat után, a kormány kimondta, hogy a rendszer csődöt mondott. Miután az emberi természetet még vasvillával sem lehet kiűzni, — a svédok legtöbbje akkor is kiváltotta a havi likőr-adagját, ha nem volt rá szüksége.

A jövő hónapjától kezdve, minden 21 éven felüli svéd állampolgár annyi alkoholt rendelhet a vendéglőben amennyi jólesik, feltéve, hogy nem rug be és legálabb egy könnyű ételt fogyaszt az alkohollal. Szakértők szerint az alkoholfogyasztás ezzel a rendelkezéssel 10 százalékkal csök-

mintegy 80 ezer fogyasztóval fog emelkedni. Ennek ellensúlyozására a kormány sajtókampányt indított, amelyben mérsékeltre inti a fogyasztóközönséget. Egytőnép az elkövetkező hat hónapra betiltotta az alkoholfélék hirdetését.

Kormánykörökben legjobban a kincstár örül az újításnak. Kabe Ehrbacke, az alkohol fogyasztási adóhivatal főnöke évi 20 millió dollárra becsüli a jövő bevételi többletet. Hozzátette, hogy az így befolyó adók egy részét az alkoholtárlakat gyógyító új kórházak építésére fogják felhasználni. (Newsweek)

SAKMABELI
elrusitónót
keressünk azonnalra
NŐI KONFEKCIÓHOZ,
nyelvtudással.

UJ VIGO

JERUZSALEM,
King George 21. szám.

A SPECIALIS FERFI-
NŐI RUHAZATI ÜZLET.

IDA SAMU LICHTMANNÉ dipl. kozmetikusnő
értesíti kedves vendégeit és ismerőseit, hogy a
SZALON ESZTER, Tel-Aviv, Ben Jehuda 74.
KOZMETIKAI OSZTÁLYANAK VEZETÉSÉT ÁTVETTE.
Legmodernebb arckezelés. — Párizsi individuális pakolás.

Dzigan és Schumacher
az ismert művészek a közönség kedvencel,
az 5716-ik év szezonjára:
Nesze neked, ne sirjál!

Bemutató előadások a telavivi Ohel Sémben:
Szombat, 1955. okt. 1 este 2 előadás: 6.30, 9.30
Vasárnap, okt. 2 este 8.30
Hétfő, okt. 3 este 8.30
Kedd, okt. 4 este 8.30

Jegyek: Mászác, Rökkoko, Kánáf.
Haifa, Arsen: Szerda, okt. 5, este 8.30-kor.
Jeruzsálem, Edison: Csütörtök, okt. 6, este 9.

Ruha
SZOKNYA-BLUZ
különbösen olcsó ruhakon!

„Állapotos” ruházat
SPECIALIS MODELEK
„JUDITH”
TEL-AVIV, Hákárm-el-u. 39.
(Allenbynél)

Egy HÉT Izraelben

Most, hogy egy hete az egész országot lázban tartja a Chulikátnál talált petróleum, sokan visszaidéznek a Kneszet-választások idejét, amikor az egyik párt szómonoká azt ígerte a Migdál Askalon körüli máabárak lakóinak, hogy amennyiben az általa képviselt pártra fognak szavazni, rögtön a választások után beköltöztetnek majd rendes betonházakba. Ez nagyobb nyomaték kedvéért a nekilekölt szónok még azt is ígerte, hogy az új lakások konyhájában két csap lesz: az egyikből víz fog folyni, míg a másiktól — petróleum.

Egyelőre — mondják ciklus emberek — ez az egyetlen választási ígéret, amelyet a jelek szerint és a véletlen beavatkozása folytán be fognak talán tartani.

Amikor csütörtökön este 6 óra 5 perckor megindult az első petróleum a chulikáti fűtőgép csövéből, a telep drótnélküli távirójának kezelője, Jicchák Sächari, utasítást kapott, hogy azonnal táviratozza meg az eseményt Tel-Avivba a Lapidot-cégnél. De mert biztonsági szempontból a petróleum feltörését egyelőre szigorú titoktartás kellett tartani, az eseményt csakis kulcsnyelven volt szabad közölnie. Sächarion csak ezbe jutott, hogy csak néhány nappal ezelőtt küldött a válságot központjának újévi táviratot, amelyben boldog újévet kívánt az igazgatóknak és azt, hogy az új esztendőben találjanak petróleumot. Es erre a következő szöveget táviratban adta le: „Újévi kívánságom megvalósult. — Chulikáti fűtőtelep.”

Tel-Avivban azonnal megértették a sifirozott szöveget.

A petróleum felfedezése óta Migdál Askalonban csak úgy nyüzsgenek a látogatók, akik a közeli Chulikáta igyekeznek. Az óriási érdeklődés új ültetvényt hívott életre a városban: egyes emberek kis üvegekben áru sítják az „első izraeli petróleumot”. Mindegyik üvegben végtelenül nagy betűkkel az eredeti első üveg petróleumot tartalmazza.

Az utóbbi két hónap alatt mintegy 2000 különböző fajta ju madár (papagájok, szemüveges, „titkárak”, szerelem madarak, stb.) vonult át az El-Ai utasoktól a luddi repülőteremre. A madarakat a kenyal Nairobból hozták és New-Yorkba, Londonba, Párisba és Amsterdamiába szállították a repülőgépek, de megfordított irányban is. Az egyik 600 európai madárból álló szállítmány, amely Nairobban ment az ottani állatkertnek, éppen a nagy chamszin napján érkezett. A madarak megbeszéltek a szokatlan hősségtől és rövid pihenőre a tel-avivi állatkertbe kellett őket beutalni. Másnap már

kezdtek megszokni a szubtrópusi éghajlatot és akkor ismét repülőgépre kerültek, amely rendeltetési helyükre szállította őket, egyetlen papagáj kivételével, amely elszabadult és most „illegálisan” tartózkodik valahol Izraelben.

A központi bejelentőhivatal által közölt adatok szerint évente átlag 50.000 gyermek születik Izraelben és ugyanakkor mintegy 10 ezer ember hal meg, vagyis a természetes lakosságpopuláció, az alijja nélkül, évi 40.000 lélek. Az elmúlt év során a bejelentőhivatal 47 ezer újszülöttet jegyzett be és 11.000 halálozást.

További érdekes adat, hogy tavaly 230.000 ember változtatta meg a lakóhelyét és 22.000 ember családi helyzetében állott be változás. Ez év áprilisában, amikor a régi élelmiszerjegyeket kicserélték, összesen egymillió 702.672 személy kapott új jegyfüzetet.

Minden jel arra mutat, hogy az afuiai cukorgyár még október folyamán üzembe kerül. Az első izraeli cukorgyár épületei már majdnem teljesen készek és a gépi berendezés összeszerelése is befejezéséhez közeledik. A terv az, hogy a gyár először kísérletként külföldi importált sárgacukrot fog finomítani és csak 1956 májusában kezd meg a cukorrépa feldolgozását. A gyártási szezon minél hosszabb időre való megnyújtása érdekében, hogy az állandó személyzetnek kifutóidője az alkalmaztatás, a gyár nagymennyiségű szorgumot is fog feldolgozni, de ebből nem készít majd cukrot, hanem csak ipari cukorszörpöt. Azonkívül szó van cukornád feldolgozásáról is, amelyet a Chule-to és a Bét Seán-völgy környékén fognak termelni.

A munka közel megkezdésével kapcsolatban a gyár vezetője nemrég megbeszélést tartott a Bét Seán-völgy, a Gilboa-hegység és a Jezreel-síkság cukorrépa-termelőivel. Az értekezleten kitért, hogy az ideai cukorrépa-termesztés nagyon jó sikerült és még három évvel ezelőtt a kísérleti ültetések dunamunként alig másféltonna répat eredményeztek, a módszerek javítása által ma már 3-5 tonna átlag-termetű sikert elérni — kevesebb munkával, a munka nagymértékű gépesítése és öntözés révén. Erre való tekintettel elhatározták, hogy az afuiai gyár részére az új gazdasági évben 10.000 dunam fognak répat ültetni, a mostani 5500 dunám helyett, de a termés egyrészt még jövőre is a szeszgyárak fogják átvenni, miután az afuiai cukorgyár kapacitása egyelőre csak 25 ezer tonna lesz a tervezett 80.000 tonna helyett.

Ezzel egyidejűleg közlik, hogy a Negevben, ahol egy másik cukorgyárt terveznek, 1700 dunam termelnek cukorrépat.

A gállli Kábári kibucótl északra gazdag vízforrásra bukkantak, amely megmentette Chánitá, Sjlon és Má-cubá hegyi települések 700 dunamos banánültetvényeit. Ezeket az ültetvényeket eddig a Keren-patak vízből öntözték, amely régen 600 köbmétert szolgáltatott óránként, de az esőben téli miatt ezidén még a felét sem adja. Most a két vízvezeték összekötötték és a három kibuc naponta 18 órán át kap vizet, míg a további nyolc óra alatt a vizet Jehchiámnak szolgáltatják. Az új forrásból óránként közel

ezer köbméter vizet lehet nyerni, de a hegyvidéki települések vízellátásának sürgetése miatt egyelőre csak 300 köbméteres szivattyút szereltek fel.

Két sikertelen fúrás után egyébként az alsó-gállli Kfár Kish mellett is találtak vizet 300 méter mélységben. Az új forrás esetleg lehetővé teszi, hogy a víz egy részét Szedzsara, Kfár Tábor és a Kadoorie mezőgazdasági iskola kapja.

Valószínűleg már a jövő héten üzembe helyezik a negyedik Kfár Jeruchám jéggyárat, amely Dimonát, Szde Bokert, Revivimet, Másabé Szade kibucot és a környéken létesült munkatáborokat is el fogja látni. Eddig ez a vidék Beér Sévából kapta a jeget. Ugyancsak rövidesen megkezdik működését a Kfár-Jeruchámi sütőde is, amely kenyérrrel fogja ellátni a környéket. Néhány héten belül 25 ágyas szálloda és nyári mozi építését kezdik meg a községben, ahol már készül a szövetkezeti épülete, azonkívül újabb lakóházakat is építenek. Kfár Jeruchám lakosai az építkezéseknél és útiépítésekénél, a Szdomból hozott só őrlőmalmában és a közeli kaolingyárban dolgoznak. Ezidén 55 dunam zöldszőlőt ültettek a telepések és nagyon szép eredményeket értek el.

Széleskörű telepítési akció érdekében kezdte el a tévékénységét a „Háikár Há-ovéd” nevű hisztadruti szervezet, amely az Egyesült Államokból alijázó családokat telepíti a már meglévő mosávkban. Eddig 28 család telepedett le Avicháji, Bét Cherut és Orot községekben és további 12 családot rövidesen érkezik meg Amerikából. A szervezet most kiküldte az egyik telepeket az Egyesült Államokba, hogy újabb csoportokat szervezzen meg, amolyan alijázásuk után a mezőgazdaságban hajlandók elhelyezkedni.

Ros-hásánai számunkban megemlékeztünk arról, hogy Askalon vidékén ókori szerkesztőket és fegyvereket találtak. A beszámolóinkba — saját hibánkon kívül — néhány pontatlanság került bele, amelyeket a felfedező Arje Barkay topográfiai mérnök személyesen igazított helyre és egészítette ki. Magyar nyelvű levelében Barkay mérnök mindenekelőtt azt közli, hogy a régészeti leleteket nem ásatták sokáig, hanem a föld felszínén találta és azok nem a római korból származnak, hanem az azt körülbelül 4500-5000 évvel megelőző korszakból valók.

A leletek agáthból és egyéb sylex-anyagokból készült tárgyak.

A továbbiakban azt írja Barkay mérnök, hogy a környéken feltárt római sírnem az említett francia archeologus, Jean Perreaux érdeme, hanem az állami régészeti osztály fedezte azt fel még az angol mandátum idején. Ujabbban csak a sír falain és mennyezetén levő freskókat restauráltatták Herskovits Iza askaloni festőművész által. Maga Perreaux ez év júniusában ásások útján részben feltárta az ugyancsak Barkay mérnök által felfedezett középső kőkorszakbeli (6000-7000 évvel a mai időszámítás előtt) települést. Ezekről az ásásokról még nem jelent meg tudományos beszámoló, csak a városi tanács jelentésében történt róla említés.

A napokban ünnepelték még Petách-Tikván a somérok doyenjének, Ábrahám Sapirának 85-ik születésnapját. Az ünnepséget, amelyen számos arab előkelőség is részt vett, Pinchász Rásis polgármester nyitotta meg, aki felolvasta az államelnöki pár, a kormány tagjai, sok Kneszet-képviselő, valamint a városok és települések üdvözlőtvéit. Jigál Alon szolgálaton kívüli tábornok az ifjú nemzedék hődotátát tolmácsolta, amelynek a zsidó önvédelem első alakulatának a veteránja szinte legendás híru mintaképűként szolgált. Külön kiemelte Alon azt, hogy Ábrahám Sapira baráti kapcsolatokat tudott teremteni az itt élő arabokkal is, akiknek a körében ma is nagy tiszteltettség örvend. Sitrít rendőrségi miniszter, aki a kormány üdvözlését tolmácsolta, régi közös emlékeket elevenített fel a jsvu hőskorból. A jubileus meghatottan mondott köszönetet az ünnepelésért, amelynek befejeztével telepezték a B. Berlin művész által róla készített mell-szobrot.

A haifai „Desánim” vegyészeti és műtrágyagyár termékeinek exportálásával foglalkozó „Kison Chemikáliim” cég elérte az egymillió dolláros forgalmat a műtrágya és melléktermékek kivitelén terén. Most arról van szó, hogy a vállalat exportüzletének keretét 1955-56-ban 2 és félmillió dollárra bővíték ki és ennek érdekében megkezdik új telepeket, mint például amonium foszfát és kénfoszfát kivitelét is, amelyek előállítására nemrég kezdődött meg. Az exportált vegyianyagokat különböző európai országokba, a Távolkeletre és Dél-Amerikába adták el. A vállalat 40 százalékos nemességben kapta meg a vállalat, a többi kliring-elismolás alapján importált áruk ellenértéke formájában. Az új cikkek bekapcsolásával a valuta ellenében történő eladás százalékaránya lényegesen meg fog javulni.

Filmkockák

A francia filmgártás legvirágzóbb esztendejének lehet tekinteni ezt az évet. 1955 első felében 52 filmet fejeztek be a francia stúdiókban és a jelek szerint további 60-65 produkció kerül piacra az év végéig. A francia producerek nagy erőfeszítéseket tesznek a külföldi piacok meghódítására, mert csak a befektetett tőke meggyorsított amortizálásával képesek lépést tartani újabb filmek előállításának egyre növekvő költségeivel. Ez a kereskedelmi megfontolás készítette a franciákat arra, hogy egyrészt felhagyjanak a gangster filmek gyártásával, másrészt a „minél nemzetibb a film — annál inkább nemzetközi is” — elv alapján tipikus francia produkciókkal próbálják megszerezni az európai film hegemoniát.

Ennek az elgondolásnak a jegyében vettek részt a franciák a velencei filmfesztiválon, amelyen bemutatták René Clair legújabb filmjét „A nagy manóvert” — Jean Delannoy — „Chien Perdus Sans Collers” című mélysegesen humanista szellemű produkcióját és a Libériában forgatott „A hősök fáradtak” című kalandos történetet.

Befejezés előtt áll a „Les Carnets de Major Thompson” című szatíra is, amely szindarab formájában a legnagyobb párizsi sikerek közé tartozik és könyvalakban — bestseller.

Előkészületben: „Le Madelon”, amely egy francia kislányról szól, aki a szövetséges hadseregek sim-bőlumává vált a második világháborúban. — Párizs éjszakai életét bemutató „Mademoiselle Pigale” és a „Paris Canaille”. — Jean Anouilh eredeti filmtörténete a „Mademoiselle Molière”, valamint Sacha Guitry „Imádott Párisom” című óriásfilme — valamennyiük CinemaScopeban fényképezve.

A hollywoodi stúdiók is egyre nagyobb körültekintéssel választják ki a filmtemákat. Az európai üzleti filmtéma a várható külföldi bevételek legfontosabb tényezője lett. Drága pénzre vásárolt stork egyelőre nem kerülnek vászonra, mert a specifikus amerikai történetek — a helyi piacon kívül — mindenütt gyengén szerepeltek. Így a Broadway egyik legnagyobb sikerét a „Payama Gamet” is becsatulyázta a Warner Bros. jöhető zenésfilmeknek standard közönsége van — Dél-Amerikán kívül — mindennél. Előfordult már az is, hogy a helyi piacon egy-egy film nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, viszont külföldön táblás házakat vonzott. Eklatáns példa erre a 20th Century Fox „The Racers” — autóversenyekről szóló izgalmas filmje, amely Amerikában megbukott — Európában viszont — ahol ez a sport roppant népszerű — nagy sikerrel szaladt.

A hollywoodi stúdiók minden pénzt megfizetnek egy olyan filmtörténetért, amelynek egyetemes vonzereje van.

Ottavio Croze neve csak előttünk ismeretlen. Ez a mindig jókedvű, szellemes és végtelenül udvarias olasz úr rendkívüli tiszteltettség és szeretetnek örvendő nemzetközi filmvilágban. Ő a velencei filmfesztiválók lelke és szelleme. A nemzetközi filmvilág évről-évre megismétlődő velencei paradójának utólrhetetlen ceremóniás mestere, aki kitűnő munkatársaival karöltve mindent elkövet, hogy a legcsekélyebb panaszra se legyen oka a látogatóknak. A fesztiválon résztvett de-

legációk vezetői és több száz újságíró egyöntetűen azon a véleményen voltak, hogy a vendéglátás és szervezés „Szent Márk” díját — ha volna — Ottavio Crozenak kellene adni.

A fesztivál napilapjának kitűnő riportere, „A gondolás” — lelkesedve beszélt a harmadik Don Camillo film forgatókönyvéről. „Óriási!” — mondotta. „Látszik, hogy Guareschi a rendkívüli csenéd és nyugalom atmoszférájában írta ezt a szcenáriót.”

Guareschi ugyanis 9 hónapot ült rágalmazás miatt. A pro-Iollo (Brigida) és anti-Sophia (Loren) valamint az anti-Iollo és pro-Sophia tábor csak egyben vélekedett azonosan a fesztiválon. Nevezetesen, hogy Anatole Litwak népszerűsége vitán felül áll. Anatole Litwak a legújabb Korda „The deep blue sea” rendezője, aki még 5 hónappal ezelőtt az USA-t képviselte Cannesban, most az angol színek kiküldöttjeként jelent meg a Lídoon. Ez a születésére orosz származású francia, valójában zsidó rendező, Tola Litwak, — aki egymagában egy UNO — a fesztivál kedvence volt.

Bulgánin marsali londoni látogatása idején — tavasszal — szovjet filmet rendeznek az angol fővárosban. A legjobb orosz filmek londoni bemutatása után angol filmmel viszonzozza Moszkva a britek figyelmességét.

Most, hogy a new-yorki „Variety” beszámol arról, hogy a Paramount filmvállalat több, mint 5 millió dollár tisztá nyereséggel zárta le 1955 év első felét, érdemes feleleveníteni George Méliès — a francia filmezés nagy úttörőjének történetét August Lumièrrel, a mozgókép francia feltalálójával. „Rohantara Lumièrhez, mert megakartam venni a találmányt. Tízezer, huszezer, ötvenezer frankot ajánlottam neki a találmányért. Odaadtam volna egész vagyonomat, mindennemű családomat. De Lumièrre nem hallgatott rám. „Fiatalember — mondotta — én hála is kell legyen nekem, annak ellenére, hogy a találmány nem eladó. Vonakodom sulyos katasztrófától menti őt meg. Ennek a találmánynak van ugyan némi tudományos jelentősége, de a kereskedelmi értéke egyetlen a nullával.”

Azóta csak a 20th Century Fox raktáron lévő néma filmjeinek értékét 150 millió dollárra becsülik.

Kommentár nélkül: A követezőket olvastuk a 20th Century Fox sajtóközleményében: „Ebben a Spanyolországban fényképezett gyönyörű filmben (That Lady) a tömegszórakozás minden fajtája szerepel: bika- viadalok, éjszakai párba-jok és torturák.”

VIDOR közveitőiroda
TEL-AVIV, ALLENBY 94.
Telefon: 6345.
LAKASOK
EKISZTENCIÁK
ÜZLETHELYISEGEG
ÜZLETEK
TELKEK, stb.

Ovakodjék a napszármástól (tanácsolják az orvosok)
Vásároljon kalapot
Hesil Schwarcz-NAL
T.A., Nachlat Benjamín 40
Panama- és származékok nagy választékban.

„MABUA”
VILLANYBŐLMEKKEK
5 éves garanciával szerel
GYENES
T. A., Shefnán 61. Tel. 67990.
Ugyanott ajándék- és háztartási cikkek óriási választékban

HIRDETÉSEKET
az UJ KELET és az Újszak
területi lapok részére,
eredeti árkán felveve:
GERSHON BEN
Hírdetésiroda,
TEL-AVIV, ALLENBY 61.
TELEFON: 63316.

„DELTA” Matitáhu Weiss
FORDÍTÓ-ES SOKSZOROSÍTÓ IRODA
TEL-AVIV, Achad Haam 21. Tel. 62465.
(Allenby-úti nagytemplom mellett)

Okiratok fordítása és hitelesítése bármely nyelven. — Beadványok hatóságokhoz. — Fotokópia készítés. — Kérvelek kiadványok sokszorosítása. — Kereskedelmi levelezés, stb.

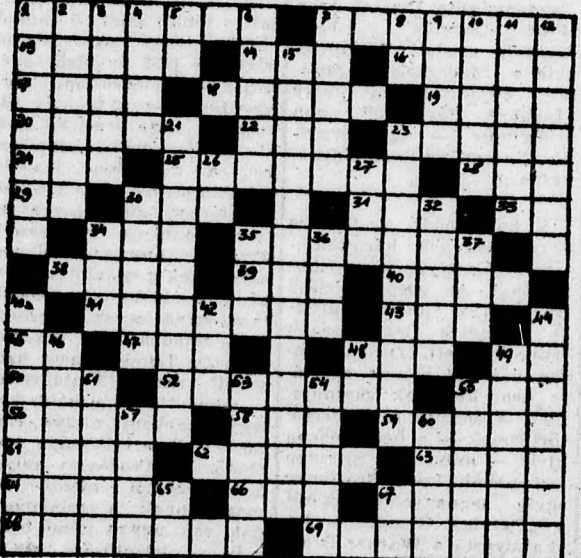
Hirdetéseket, Felőfizetéseket
az UJ KELET részére felveve:
„GLOBUS”
TEL-AVIV, Achad Haam
Allenby-úti nagytemplom mellett
21.
(„DELTA” cégnél) Tel. 62465.

1955 IX 30 Uj Kelet 5

(52)

A szerkesztő bólint, hogy tudja. Mailech folytatja.
— Kőlcsey úr a követünk. Azaz nem is, nekünk zsidóknak nincs követünk. De én is szatmármegyei vagyok.
— Ha jó az áruja, mire annyi ajánlás?
— Hogy be tudják jutni a szerkesztő úrhoz.
— És gondolja, hogy az a tinta nekem megfelel?
— Ami Bajza úrnak, Fáy úrnak, Vörösmarty úrnak és a többi nagy írónak megfelel, az egészen biztosan jó lesz a tekintetes úrnak is.
— Nono, — szól a szerkesztő úr kicsit ingerkedően. — Azt még meg kell várni.
— En nagyon szeretném, ha megfelelne, — mondja Mailech a lelkesedés egy nemével. — Hallom, a tekintetes úr a legnagyobb az egész országban.
— Micsoda? — kérdi meglepett arccal a szerkesztő.
— A legnagyobb tintafogyasztó. Itt több tinta fogy, mint a pesti vármegyeházán, a városházán és a királyi táblán együttvéve. Az ön hírlapjához képest az Auróra egészen kicsi kis újság.
— Az nyomdában készül. És csak egyszer havonta. Mi hetenként kétszer jelenünk meg.
— Kivánom, hogy napilap legyen.
A szerkesztő szép száján mosoly vonult át.
— Mjótá van tintagyára?
— Két éve.
— És először van Pozsonyban?
— Eddig nem mertem jönni.
— Ezzel a tintával? — kérdi a fiatal férfi és megfordítja az íróasztalán levő tintásüveget. A címkével kifelé. És megint mosolyog.
— Mailech felismeri benne a gyártmányát. Bólint. És megiamélti és kiegészíti, amit mondott:
— Nem mertem és nem is lehetett.
— Merni kell és lehet! — szól a szerkesztő úr éles hangszólyal, szinte kijelentően.
— Igen, tekintetes úr. De várni is kell tudni néha.
— Várni? Épp azt becsülöm bennetek, hogy nem tudtok várni. Hogy annyi akadály ellen kezditek, amit más nem kezd és csináljátok, amit más nem tud vagy nem akar csinálni.

KERESZTREJTVÉNY
1955 Szeptember 30.

Visszatérés: 1. Németalföldi nép, 7. Angol író, az elején keresztnevének kezdőbetűje. - 13. Aranyas hely a kertben, 14. U-val hegy, 16. Ez is nulla, 17. Kutya, 18. Okori Hitler, 19. Téli volkielet népeledel. - 20. Viasza: kormánykerék, 22. Idegen nemesi jelző, 23. Kézből formálódik, - 24. N-nei retek héberül, 25. Utmutató eszköz, 28. P... ló, bűntetés — fon., 29. Azonos mássalhangzó, 30. Autó — id. nyelven, 31. Csapadék, 33. ... erdon, Svájcban van, 34. Mulatohely, 35. Ilyen szerv is van, 38. Északamerikai tó, 39. Nem éppen simogat, - 40. Sportolás, 41. Ország, eredeti kifejezéssel, 43. Vörösné színű, 45. ... cíó, 47. Freud tanulmányában sokat szerepel az a szó, 48. Konyhai felszerelés, 49. Idegen R.T. Nagyomtu magyar sportegylet volt, 52. Nagyon szereti az állat, 55. ... jel, héber férfinev, 56. Szin, 56. ... lnta, kezdetben, 58. Idevaló Mikes Kelemen, 61. Befog, odáj nyúlik, 62. Magyar író, az elején keresztnevének kezdőbetűje, 63. Szin, 64. Erre a szerb repülőterre érkezett meg Bulgánin, 66. Kevert sor, 67. Magyar bányavidék, 68. Az aktivitás hiánya, fon., 69. Az állami ügyek intézője.
Függőleges: 1. Feltűnően ötösködk, része a rongyot, 2. Tó és város Svájcban, 3. Bűszkelkedő, fontoskodó, 4. = 23 vízszintes kezdete, 5. O-val kerti szerzemény, 6. Európai folyó, 6k főváros, 7. Nyelvtani fogalom, 8. Helyhatározó rag, 9. Viasza: város és nílusi sziget Szudánban, 10. Magyar író, 11. Irtozat, 12. Népszerű ital, 15. Hatalmas, lenyűgöző — névelővel, 21. Ismert olasz tengerparti nyaraló, 23. Precíziós technikus, 26. Azonos mássalhangzó, 27. T-vel alkot, 30. Irodalmi hajó, 32. Finom fémek munkái meg, - 34. ... scia, olasz város, 35. Női név, 36. hiány, 36. Kevert dér, 37. Viasza: két névmás, 40a. Délafrikai folyó, 42. Ez áll Angele előtt, 44. Zenés irányító, 46. Asvány, 48. = 69 vízszintes kezdete, 49. Ghrög bölcs, fon., 51. Kende, id. nyelven, 53. Afrikai állat, 54. Nem azületes, 55. Felhalmozás — héberül, 57. Saabadtság — héberül, 60. A freudista analízis egyik fontos tényezője, 65. = 1 függőleges negyedik és ötödik betűje.

UI KELET REJTVÉNYPÁLYAZAT
SZELEVÉNY
1955 Szeptember 30.

Név: _____
Cím: _____

Uj Kelet 1955 IX 30

Első ízben használja a tegez-alakot amit Mailech az ilyen Diétánál foglalatokoskodó nemes úriembertől természetesen tart. De itt most nem volt személyes, inkább általános. A szerkesztő úr nem is éli a formával tovább, ez számára túlságosan családinak tűnne fel. Már a következő kérdés úgy hangzik:
— Hogy kezdte?
— Egész kicsiben.
— Mekkora tökével?
Mailech az arcába néz és a szava szégyenlőssé válik.
— Tizenhat forintom volt.
— Hm.
— És tudtam is valamicskét.
— Összeszedi magát.
— De már kezdek megerősödni. Van egy egyetem végzett tintamesterem és még hat alkalmazottam. Már fel merem venni a versenyt a bécsi tintával is.
— Jó a bécsi tinta?
— Ahogy vesszük. Olcsó. Az én tintám se drágább és merem állítani, sokkal jobb.
— Talán csak azért jobb, mert hazai gyártmány.
— Nemcsak azért. Hazai gubacsból főzzük, hazai nyersanyagokkal, kivéve néhányat, amelyet itt nem termelnek, így az indigót és az arab mézgát. Az ország legalkalmasabb vizét, a meyerit, használjuk, azonkívül angol tintavegyések receptjei szerint dolgozunk. Az én tintám egyenesen folyik le a tollról, nem ejt foltot, nem hagy penészt, se üledéket és fénye tartósan szép. Egyre perse az én vevőimnek is vigyázni kell. Ha nem akarják, hogy a tinta beszáradjon, használat után vissza kell tenniük az üvegbe a dugót.
Látja, hogy épp eleget beszélt a tintáiról. Be is fejezi. De szükségesnek tartja még, hogy elmondja:
— És minden vevőimnek, aki nagyobb tételt rendel, gyári árat számítok.
— Jól van, — szól a szerkesztő és feláll. — Itthagyhath nekem negyven kisüveget? Szeretném, ha valamennyi munkatársamnak alkalma volna rá, hogy kipróbálja.
— Már hozom, tekintetes úr.
— Hétfő reggel már eljőhet újra és megtudja, mit határozottam.
Mailech leszaladt a kocsjához és hozza egy kézikönyvet a negyven kisüveget. Már nem mehet többé a szerkesztőhöz a vezető lépcsőn, neki most a cselédeknek, hordárokknak és kocsisoknak fenntartott hátsó feljártot kell használnia. Az ajtóban a szőke zömök fiatalember átveszi tőle a tintát: ő majd elhelyezi az ífjak asztalain. Amikor a kosarat visszahozza, Mailech átad neki egy dobozát Gilot-féle és Pery-féle acéltollakkal és egy-két Mordan-rendszerű rézsutos-tollal. Az arcába hajol és bizalmasan közli:
— Ezt külön a szerkesztő úrnak hoztam. Hogy hívják, kérem, a szerkesztő urat?
— Orosz Józsefre gondolsz?
— Azt hiszem, nem Orosz József. Az a szakállas, kékszemű, tudtommal valamilyen Lajos.
— Akivel beszéltél, az az első szerkesztő. Kossuth Lajos.
— Köszönöm, — mondja neki Mailech. — Ezt a nevet meg fogom jegyezni magamnak.

57. JAZMIN JULIAN AMADE

A pozsonyi utat Mailech, amíg él nem felejté el. Amikor hétfő délelőtt lerakta végre korsóit az Országgyűlési Tudósítások szerkesztőségében és felvette áruját a pénzt, amikor megkapta a szerkesztőtől az egész évre szóló rendelélevelet, amely azzal zárult, hogy a szükségesnek mutatók pórtrendeléseket a szállítások mindenkori határnapján, a hónap első hétfőjén közik vele, nagy felszabadulást érzett. Ez itt a teljes siker. Tintái, amelyek eddig csak a gyarló magyar tintákkal mertek versengeni, most ime a bécsi áruval is felvették a versenyt. Az ellenfél közvetlen közelében, Bécs magyar elővárosában folyt le a rövid, heves küzdelem és a meyeri tinta fölünyesen győzött. Az ország legnagyobb tintafogyasztója az ő vevője lett és az új vevő egyre többet ígér. A rövid hevenyészett rendelélevelében az aláírást csak két kezdőbetű pótolta, de most már tudta milyen nevet takarnak. Nézegette a kemény vonásokkal odavetett K-betűt, amelynek a messzibe dobott, szinte elszabadult felsőszárát az erős alsó kanyar új irányok felé vezeti és bámulgatta a megoldott paragrafusokt vagy szétépett láncoktól vonagló hasas L-betűt, amelynek vonala az ismeretlenbe vész. Amikor zsebébe tette a kötelevelet Naomilevele mellé, a szöveg már kiesel a fejéből. De a két kezdőbetű meg a szemében volt. Azzal az elhatározással vitte le a lépcsőn üres ládát, hogy slusszt csinál Pozsonyban: nem alkuszik Lampellel, sem a gettóboltossal, aki cégabláján azt hirdeti: „Schreiberei und Maassebchelech”, nem avatkozik a Menassék vitájába és nem akar a háta mögé kerülni a csökönyös kis kalaposmesternek. Senkivel és semmivel nem óhajt törődni: egyetlen gyüt kiált oda Tintának és meg sem áll könnyű kocsijával Surányig.
Hogy nem egészen így történt, ezért csak Jázmin Julian Amadé okolható. Jázmin Julian Amadé, az ördög tudja hogyan, előcsöppent valahonnan: amikor Mailech az utcára lépett, a kocsi ajtajánál moszatolt. Hogy éppen becsukta-e vagy csak kinyitni akarta, azt nem látta Mailech. Ez nem is nagyon nyugtalanította. A kocsi ő lezárta kulccsal, ahogy máskor is teszi, még ha rövid időre is távozik, mert meg akarja kimélni mozgó-boltját nemkívánt látogatóktól. Elvégre itt van az ő mozgó-írodája is a számára fontos üzleti papírokkal és feljegyzésekkel. Azon se lepődött meg, hogy Jázmin Pozsonyban van, a meglepődésen már az elmúlt pénteken túlesett, amikor kijött Kossuth szerkesztő úrtól és beleütközött Jázminba, aki egy ferdearcú úrral a ház előtt álldogált. Az idegen balarcának aifele be van lapítva és bár erős pofaszakállt viselt, hogy ezt a kinézési fogatát takarja, úgy fest, mintha épp most lépett volna ki a görbe-tükörből. Egyébként jól öltözködik, sárga felöltő van rajta, sárga merevkalap, barna kockás nadrág és a kezében

kampós bot, amelyre támaszkodik. Az arca hihetetlenül kifejezőtelen és közömbös és a szeme olyan homályosan savószínű, hogy amikor néz valakire az embernek az az érzése, hogy elbukik a szeme mögé. Egy szót se szőlt, mialatt Jázmin és Mailech beszélgetett, csak egyszer-kétszer biccentett igenlőleg, amikor Jázmin reá hivatkozott. Mailechnek még az arcán volt a sugárzás, amit a szerkesztő úrtól hozott és mert az ismeretlen oly savósan nézett rá, érezte a helyzet idegenszerűségét és nem mondta ki, ami az ajkán volt: „Mit csinál maga itt, Jázmin?” Csak rámeredt kissé nyitott szájjal, mintha azt vizsgálná, hogy ez a frissen borotvált fiatal férfi a kajja bajusszal és szokatlanul tisztá ingében és nyakraválójával valóban Jázmin-e. De nem tévedhetett, a hóna alatt ott volt az elmaradhatatlan hegedűtok. Jázmin tatta a zavarát és mielőtt Mailech kedvezhetett volna sietett a válasszal.
— Hogy én mit csinálok itt? En idehaza vagyok Pozsonyban. Itt élt sokáig Istenben megboldogult nagybácsim, Jázmin Krisztián Nepomuk, aki Beethovennek és Hummelnek adott órákat a zeneszerzésből. Róla neveztek itt el a Nepomuk-teret.
Az idegen biccent. Jázmin folytatja:
— Azonkívül épp meghívtak a leányiskolába, hogy éneket tanítsak és franciát, a fiúlecumbá strigonometriát és hegedűszakra. Ez itt Marek főigazgató úr.
Mailech meghajtja a fejét, a főigazgató mereven biccent.
— És mit csinál Mailech úr Pozsonyban?
— Mit csinálhatok? Kínálom a tintámat.
— Veszik? Veszik?
— Veszik is.
— Kik veszik? Hol veszik?
— Itt is, ott is.
— Mint magyar tintát? Vagy mint zsidótintát?
— A tintának nincs nemzetisége.
— De a mintánk hazai tinta, nem igaz?
— De igaz.
— Dubraveczy követ úr is vett? És Somssich elnök úrnak is eladott?
— Magánosoknak nem adok el. Azokat Lampel fogja kiszolgáltatni.
— Az okos volt, hogy Lampelnek adta a főbizományt. És még kik vásároltak?
— Eddig senki más.
— Szeretném tudni, mert amíg Pozsonyban leszek, meg akarom látogatni a jobb vevőket.
Es a főigazgatóhoz fordulva magyarázta:
— En ugyanis egyúttal a meyeri első hazai tintagyár ügyeinek a főképviseelője vagyok.
A főigazgató úr a szokott biccentéssel közli, hogy érti.
— Na és Kossuth szerkesztő úr? — kérdi Jázmin és félreéjtja a fejét.
— Még nem vett.
— Vagyis van kilátás erre az új vevőre, aki a mi hazafias tintánkat...
A fekete ló nyert és Mailech bocsánatot kér, el kell mennie, nem hagyhatja tovább állni a kocsiját a főúton, még megbűntetik. Szerencsét kíván Jázminnak az álláshoz, elköszön a főigazgatótól és elisiet. A főigazgató ezúttal sem szól hozzá egy szót sem, csak savósan nézett rá és alig láthatóan biccentett.
A váratlan találkozás csak kevéssé foglalkoztatta Mailech. A feje tele volt az üzlettel, a nagy várakozással és Naomival, szívből kívánta Jázminnak, aki Pesten nem tudott boldogulni, hogy végre révbe jusson. A szombatot a gettóban tölti el, az emberek a gyárosnak kijáró tisztelettel veszik körül. A zsinagógában a Tóra elé hívják, fel is ajánl a pozsonyi szegények javára és az árvaegyletnek egy-két forintot. A Menassék csoportja is közelebb férközött hozzá, miután hallotta Kőlcsey úrnál, hogy a nagyfejűek valami hasonlóról vitatkoznak. A ferdearcú ember a közömbös vonásaival és savószemével még felrémlik előtte, de egészében készül a feladataira és kezd elfelejtetni a Jázminnal való találkozást.
De most, hogy másodszor is a ház előtt találja Jázmin, kezdi furcsálni a dolgot. Mit settenkedik körülötte az az ember? Felrémlik előtte, hogy Jázmin nem is pénteken látta itt először, mintha már csütörtökön is. Amikor Kőlcsey követ úr lakása előtt a Magyar-utca végén a kocsija bakjára ugrott, az utcasarkon egy sietős alak fordult be és ahogy rossz felöltőjében és kajja bajusszal hátranézett, csak ő lehetett. Hegedűtok nem volt ugyan a hóna alatt, de most sincs. Hozzámegeg és mert nincs Jázminnal senki, aki jelenlétével megóvná, a főnök számonkérő hangján szól rá:
— Mi van magával, Jázmin? Mit ólalkodik a kocsi körül?
Jázmin ezúttal még elhanyagoltabb, mint máskor. Hosszú haja fésületlen, az inge koszos, negyednapos sörte van az állán és ahogy Mailech felé görnyed, dől belőle a pálinka. Nem rézég, Mailech ismeri őt, ilyenkor nem is kaptos. De azért nem bánja, ha egyideig részegnek hiszik.
— En ólalkodom? — kérdi és kidüleszti vézna mellét. — En?
— Hát kicsoda? — szól Mailech és már harcias. Felrémlik előtte Fisi kétségbeesett arca és megemeli a hangját. — Ki kerülgette a kocsiomat? Talán nem is maga, hanem a szegény Fisi, aki...
(Folytatás kedden)

DE-ME-KA TEL-AVIV, DIZENGOFF 70.
(szuterén)
Ajándékcsoomagok szállítása
ROMANIABA, MAGYARORSZAGRA,
BULGARIABA ES LENGYELORSZAGRA.
Külöbdi gyapjúru raktáron. • Különleges árak.

A TANU

A hadsereg történelmet ír

Az új történelem-földrajz atlasz megjelenése alkalmából

Pierre-Augustin Rabichon az utolsó pár esztendő során a következő foglalkozásai voltak: törvényszéki jegyző, biztosítási ügynök, segéd egy kémiai intézetben, gáztársasági tisztviselő, fényképész, színházi jegyző és templomszolga. Sokirányú képessége ellenére egy napon Párizsban állás nélkül maradt.

Mindössze 60 frank volt a zsebében, ezenkívül magánál hordott egy bizonyítványt, amely igazolta, hogy valamikor régen jogi vizsgát tett. Milyen munkát is vállalhatott volna most? Mindenhez szorgalom kellett és éppen ez a tulajdonság hiányzott legjobban Pierre-Augustin Rabichon jelleméből. A legzűlésebbek egész nap a boulevardokon sétált, ténfergett a Szajna partján, a parkokban, ahol azzal foglalkozott, hogy a verebeket dreszírozza. Bizs-ke volt, ha a madarak ujjaira, kalapjára vagy pléne hosszán, vörös orrára szálltak.

A különböző üzemekben, ahol jelentkezett, a munkavezetők nem voltak hajlandók elfogadni Pierre-Augustin Rabichonnak a szorgalmáról való sajtósági felfogását. Hát mi lesz belőle? Hova forduljon? Mely nyugtalanság töltötte el. Itt az ideje, hogy valamit keresen, hiszen ha eddig mások költségén tústálkodott, egy most már saját költségén kellett tétlenkednie és a két dolog közt mégis óriási a különbség.

Egy látszólag banális esemény azonban hirtelen új fordulatot adott a sorsának. Egy utcasarkon, miközben kétségbeesett, sötét gondolatok gyötörték, két, közelében álló férfi összeveszett és Homéros hőseinek stílusában sértegetni kezdte egymást. A vitát modern boxmeccs követte és miután az egyiket egy hatalmas ökölcsapás a járdára terítette, a harc befejeződött. Igen ám, de megjelentek a rendőrök, akik a sebesültet a mentőállomásra vitték, míg a győztes, udvariati módon, nem akarta bevárni a törvény őreinek érkezését és idejében elment. A rendőrök, mielőtt eltávoztak volna az esemény színhelyéről, felvették az egyetlen tanu személyi adatait: Cim: Pierre-Augustin Rabichon, Montmartre, Rue Lépie 63. (az utolsó három havi bérről tartozásban).

Nyolc napi elzárás ütéseket és sebeket, így hangzott a büntetőbíró ítélete. A vádlott ugyan megpróbált makacsul tagadni, de ez mitsem használt a világos és határozott tanu vallomással szemben. Rabichon vallomása kezdetén még nagyon fel volt indulva, de később a törvényszék elnökeinek feltűnő jóindulata visszaszerezte nyugalmát és aztán halálra mosolygósan átvette a szokásos tanu-díjat. Most már igazán felesleges lett volna más elfoglaltságot keresni. Szociális állása biztosította; már nem akart mást, mint folytatni azokat a tanu-akkor megkeresni a megélhetését.

Pierre-Augustin Rabichon megsokszorozódott Párizsban. Az ember azt gondolta volna, hogy egész tucat él belőle a városban. Rabichon ott volt az Arc de Triomphe-nél, amikor a szörf-összeállítások a vendégek. Ez a békebíró ügye volt. Jelen volt a bártáncosok választási zavarásánál (büntető törvényszék) és végig nézte egy legyilkolt leány agóniáját a gerendel-rakparton, (esküdszék).

Es tanuzott, tanuzott, vagy hogy az ő kifejezését használjuk, „megadta a tiszteletet az igazságnak”. Min-

Irta: Henri Bordeaux

vel ekképpen tisztességes foglalkozásra tett szert, most már gondosan vigyázott a külsejére, hogy élők és méltóságos be-nyomást tegyen. Ugy érezte, hogy egyfajta szent hitvallást teljesít és mint az igazságszolgáltatás munkása ezzel járó komolysággal kell öltözköznie.

Tanuzását művészi tökélyre emelte. Az egyszerű rendőri kihallgatások alkalmával egykedvűen viselkedett, látszott, hogy megveti a kis ügyeket, amelyekben az enyhe ítélet nem sokat árthat a vádlott jóhírének és amelyekben a szociális rendet csorba nem érte. Sajnos, az egzisztencia megkívánta, hogy néha-néha ilyen bagatell dolgokkal is foglalkozzék, de az igazat megvallva, a kis békebírósgai ügyek untatták Rabichont.

A törvényszék előtt már sokkal jobban érezte magát. A vizsgálóbíró idézésére fontosságának tudatában biztos fellépéssel jelentkezett. Korrekta magaviselete, magabiztonsága nyomban kedvező benyomást tett az igazságszolgáltatás tisztviselőire. Pierre-Augustin Rabichon egy kicsit mindig kérette magát, de aztán nyugodtan válaszolt a kérdésekre. Előadásából mindig kiértelt egy kis humánus szánalom az emberi természet gyengéi iránt.

De Rabichon igazi elemében az esküdszék előtt volt. Tanuzási képessége tökéletes formában és ragyogásban írt érvényesült. Demokráta ösztöneinek hiszgett, hogy az esküdtelkhez és a közönséghez szólhat, sokkal inkább, mint az ítélet végrehajtó bíróság tagjaihoz. Ugy érezte, hogy emberi sorsok függenek tőle, vallomással élet és halál felett dönt. Az ő professzionista, tekintélytől duzzadó tanu-vallomását hogyan is lehetett összehasonlítani az alkalmi tanu dadogásával?

A polgári ügyek egyáltalában nem érdekelték Rabichont. Ha a pénz nem nagyon kellett, inkább lemondott az ilyen tanuzásokról. Sokkal szívesebben működött közre egy betörő perében, mert ebben az esetben meg volt győződve, hogy a társadalom rendjének védelmében segít.

Egy napon híres lett. Végtelen sétái egyikén szemtanúja volt egy párizsi utcán lejátszódott féltékenységi drámának. Vallomását oly meggyőző erővel adta elő, hogy az esküdték nem sokáig haboztak kimondani a bűnösséget megállapító verdiktet. Az esti újságok vastag betűkkel közölték a korszakos tanu nevével és vallomását, a képeslapok pedig Rabichon fotográfiáját is lehozták. Rabichon akkor majdnem egész jóvedelmét feláldozta, hogy a vele foglalkozó sajtópéldányokat összevásárolja.

Ettől kezdve Pierre-Augustin Rabichon viselkedése megváltozott. Hiusága kielégülvén, fellépése, ha lehet, még határozottabb, hangja, előadásmódora keményebb, kegyetlenebb, élesebb lett. Olyannyira, hogy már a bírók fülét is sértette. Rabichon meg volt győződve, hogy miután ő megtette tanu-vallomását, a többi tanu vallomása érdektelen, felesleges lett. Hiszen híre egész Párizsban, sőt az országban elterjedt és a gullotine, ügyszólván, az ő szavára hullott le a vádlott nyakára. A bírónak nem volt más dolga, mint az ő esavát szentírásnak venni, utasításait végrehajtani.

Emellett Rabichon a büntető kódexet alaposan megtanulta, az egyes vonatkozó paragrafusokat ügyesen idézte. Felfújtottan ismételtette a közmondást, hogy „minél többet ér az ember, annál többet ér az esküje”.

Egy darabig azon gondolkodott, hogy ne nősiljón-e meg, hogy majd feleségét is beszervezze az igazságszolgálatába. De a foglalkozása iránt érzett tisztelet elkergette ezt a gondolatot. A tanu tisztessége — gondolta — olyan nagy fontossága, hogy azt nem lehet bármely személyre bízni. A nő túlságosan ideges lény ahhoz, hogy a tényeket helyesen fejmérje, értelje és talán öntudatlanul is inkább az igazság összezavarásához, mint felderítéséhez vezetne közreműködése. Egy alkalommal, amidőn újabb tanu-vallomást tett, a védők padján felfedezte Dalloznak híres jogi könyvét, amelyben a következő passzus olvasta: „Mozes törvényei a nők kizárják a tanuzásból. Ugyanúgy volt a többi régi népekénél és ha a francia jog VI. Károly királynak 1394-ből származó rendelete alapján meg is engedte a nők tanuzó jogát, a francia bíróságokban még hosszú időn keresztül súlyos előítélet uralkodott a női tanukkal szemben. Chambéryben a törvényszéki szenátus még 1593-ban, Fave elnök szavával kimondotta, hogy „két férfi tanuvalomása egyenértékű három asszony vallomásával”.

Az a dolog most már világos volt Rabichon előtt. Igaz, hogy a modern jog kitarta az ajtót mind a két nem előtt, de az antik bölcsesség gazdag tapasztalataival és az emberi szív ismeretével már akkor felismerte a nő és férfi egyenlőségét a tanuzás területén. Most már világosan látta Pierre-Augustin Rabichon, hogy foglalkozásának tisztelete a cölöbást elengedhetelenné teszi.

Egy másik gondolat is üldözte. Iskolát akart nyitni tanuk részére. Azt szeretne volna, hogy művésze ne vesszen el, ha majd meg kell halnia. Ugy képzelt el, hogy iskolájában, akár csak a színiakadémiákon, szónoki képzettség adnának a tanuállásra készülőeknek, — ezenfelül megtanítanák őket, miképp lehet egy vádlott felmentését vagy elítélését könnyen ki-ésközölni és főként, hogy mily hangon, mily tónussal kell a törvény embereitől beszélni. Meg volt győződve, hogy ilyen módon a bírók, valamint az esküdték munkája gyerekjátékká válna.

Egy este, a csillagos égi alatt — ami nagyon alkalmas teszi az embert hasonló fantazmagóriákra — amidőn éppen a tanu-akadémia megszervezésén elmélkedett, hirtelen meg kellett állnia. Valamit észbe juttott. „Rabichon”, mondotta — „te azon az úton vagy, hogy az igazság templomát bemocskold”.

Ugyanis hirtelen az az aggodalma támadt, hogyha a tanuzást mások részére közönséges pénzkereső ipar (Folyt a 8. oldalon)

A chan-junisi akció a „levegőben lógott” és senki sem tudhatta, mit hoz a holnap? Gondterhes nap volt ez, amelyen figyelmünk arra a sorsdöntő kérdésre irányult, hogy háború lesz-e, vagy béke. Szinte hihetetlennek tűnt, hogy éppen ezen a napon hivta fel figyelmünket a hadsereg újabb kultúrvivmányára, a kiadásában megjelent történelmi földrajz atlaszra.

Férfiassan bevalljuk, hogy gondolataink másutt jártak, amikor a szemüveges, tanáros külsejű alezredek, a vezérkar művelődési osztályának előadója szentílen tárgyilagossággal ismerteti kezdte az atlasz kiadásának körülményeit, a szerkesztés problémáit és szempontjait. Gyökeresen megváltozott azonban véleményünk, amikor az a tiszt elénk helyezte magát a művet, az elegáns szürke vászonkötésű albumot... Csak belelapoztunk a hatalmas műbe és éreznünk kellett az összefüggést, Chan Junisz és az atlasz között, a kard és a könyv között, amelyek — a hagyomány szerint — együtt jöttek a világra: „Száfra vesszjáf, járdu kruchím”...

Persze sokkal könnyebb dolgonk lenne, ha az atlaszt is az olvasó kezébe adhatnánk, mert a mű ön-magáért beszél. Miután ez sajnos lehetetlen, egy példával kell illusztrálnunk a mű jelentőségét. A tüzérségnél és minden más fegyvernemnél manapság bizonyított műszereket használnak, amelyek működése magas matematikai számításokra épül. Ezeket a finom és érzékeny műszereket, hat elemi iskolát végzett katonák kezébe adják, akik hosszabb-rövidebb kiképzés után kitűnően bántanak velük. A tüzérségi „bemérő”, aki soha matematikát nem tanult, kiszálynai pontossággal „kiszámítja”, hogy hol van az ellenséges ütég állása. Hogyan? A hadseregnek megvannak erre a leegyszerűsített eszközei. A katona, bár nem tudja a formulát, de begyakorolja az eszközök használatának módját és bizonyos számok egymáshoz való viszonyát, ughyhoz tudja a hogyan-t, bár nem ismeri a miért-et.

Miért ne lehetne így történelmi földrajzot is tanítani? A hadsereg bebizonyította, hogy lehet... bizonyítotték, az új atlasz...

Abban látjuk a mű nagy horderejét, hogy az „iráki” és „marokkói” ujong, ha leül majd a hadsereg iskolájának padjaiba, megnyitják előtte a zsidó nép és ország történelme, amelynek védelmére esküt tett. Nem történelmi buvárdórást várnak el tőle és nem farszto történelem-magolást, hanem érthető és szemléltető módon „tálalják” elébe a mulat és jelent.

Ha az atlaszt lapozgatjuk szinte lehetetlen nem ézni a történelmi folytonosságot, a törzsek honfoglalását, a „Nachson” hadművelit, Jehosua bin Nun harcaitól a felszabadító hábo-

Irta: Fettman Jozsef

rúig. A történelmi folytonosság érzetétől pedig csak egy lépés választ el a történelmi tudatig.

Negyven térképből, harminc szöveg-magyarázatból és ugyanennyi illusztrációból áll az atlasz, amelynek elkészítése másféltéve igényelt és a kitűnő szakemberek egész légióját foglalkoztatta ez idő alatt. A tudományos szerkesztést, amely ez esetben különös felelősséget igényelt, miután a fiatal generáció történelmi tudatának fejlesztéséről lévén szó, — M. Avijona tanár végezte. A kartográfiai szerkesztést, a térképrajzolást és nyomást az állami térképészeti hivatal végezte. A felszabadító háború térképeit, valamint a hozzájuk tartozó ismertetőszöveget a vezérkar művelődési osztályának szakértői szerkesztették. Az albumszerű kötet lehetővé teszi lapok kicserélését, vagy pedig újabb lapoknak az atlaszba való illesztését. A barna színben nyomott illusztrációk kitűnően érvényesülnek a nehéz habfőhéreg regény, nyomó papíroson. A szövegrészek gondos szedése és szürke színű nyomása, megnyugtatólag hatnak a szemre. A térképek rajzolása és nyomása, a ragyogóbbnál ragyogóbb színek, az áttekinthető jelmagyarázatok, minden kétséget kizáróan az állami térképészeti hivatal caucsteljesítményének számoltanak. A térképek, valóban, a legjobb külföldi intézetek munkáját idézik a szemlélőben.

Szándékosan említettük fel először az atlasz technikai kivitelezésének előnyeit, mert námiunk olyan gyakran fordul elő, hogy a legnehezebb és legjobb szándékot is elgáncsolják a silány technikai kivitelezéssel. Ez alkalommal ugytlátszik megvolt a szükséges együttműködés a szerkesztők és technikai kivitelezők között és a siker nem is maradt el.

Az atlasz jellemzőeképpen előjában talán annyit, hogy éppúgy megtaláljuk benne azt az utcát, amelyben lakunk, mint a zsidó néptörzseknek az országban való letelepedésének határait. Csak egy pillantást vetünk a térképre és láthatjuk, hogy a Misna idején az ország melyik részében éltek őseink, valamint azt, hogy melyik volt a felszabadító háború utolsó hadművelete. Ha a térképen látottakkal nem elégszünk meg, lapozzunk egyet és a rövid, áttekinthető magyarázatban megtaláljuk ügyszólván minden kérdésünkre a választ. Összehasonlíthatjuk a térképen mekkora volt Izrael birodalma Dávid és Salamon királyok idejében és a zöveg-magyarázatban választ kapunk arra, hogy milyen is volt a „Jisuv” társadalmi berendezése abban az időben?...

Ha érdekelne bennünket, hogy miért hívják Tel-Aviv-Petach Tikva környékét „Gus Dán”-nak, Názáret környékét pedig Zevulon völgyének, üssük fel az atlasz 3. számú térképét és a gyönyörűen kidolgozott „politikai” térképről megkapjuk a feleletet. Láthatjuk, hogy a Negev déli részében Simon, a parti völgyben Dán, Jeruzsálemtől délre Jehuda, a Gállil északi részében Naf-tal, a mai Jeszeel völgyben pedig Jiszchár törzse telepedett le. Ha valakit új a kiváncsiság és párhuzamot akar vonni Jehosua bin Nun honfoglaló háborúja és a felszabadító háború között,

könnyű szerrel megteheti ezt és a térképen összehasonlíthatja az egyes hadműveletek stratégiai megfontolásait. Am, ha nincsenek ilyen nagy igényeink és csak azt szeretnénk tudni, hogy honnan indult ki a Hámoneusok partizán-háborúja, miért ne tekintsenk meg a 6. számú térképet, amelyen különböző sávnál nyilak mutatják a győzelem, a visszavonulás és a vereség útját.

Különös figyelemre tarthat igényt a 9. számú térkép, amely dicséretes részletességgel és áttekinthetőséggel tárja elénk a kereszties hadak útját országunk területén. Különböző jelek után eligazodhatunk a térképen és megállapíthatjuk pedának okáért azt, hogy azon a helyen, ahol most Tel Aviv áll, hatalmas harcok dúltak a keresztiesek háborúja idején. Ugyancsak nagy harcok dúltak Askalon mellett, valamint a Herzlia és Natanja közötti part sávon...

De hát ki tudná megmondani az atlasz nélkül, hogy őseink az ország melyik helységeiben éltek a Misna és a Talmud idején? Az atlasz nemcsak arról akar bennünket felvilágosítani, de egyáltalán is elárulja, hogy ebből az időből nem kevesebb, mint 77 templom, illetve tanház maradványát tartjuk nyilván. A térkép szegélyén fel vannak sorolva a helységevek, ahol a maradványok léteznek és a helység mellett szám alapján a helységeket mindjárt ki is kereshetjük a térképen!

A felszabadító háború egyes hadműveleteit a legnagyobb részletességgel tárgyalják az atlasz térképei. Ne felejtjük el, hogy eddig ezen a téren úgyszólván kizárólag a szépirodalomra voltunk utalva, holott elérkezett az ideje annak, hogy erről a történelmi témakör-ről tárgyilagoss zsinórnémű legyen a kezünkben, amelynek segítségével ujkori történelmünket iskoláinkban taníthatjuk.

Az csak természetes, hogy egy ilyen atlasz nem nélkülözhet egy kitűnő hegy és vízrajzi térképet sem, valamint az ország úthálózatának térképét, amelyen az 1955 májusáig épített összes utak megtalálhatók. As sem kerülte el a szerkesztők figyelmét, hogy tudni szeretnénk, hol van a Saron, a Somron, a Felső-Gállil és az Alsó-Gállil pontos határa és legnagyobb megelégedésünkre ilyen térképről is gondoskodtak. Sőt, ebből a térképről megtanulhatjuk a Negev tagozódását is, amellyel, valójuk be-szintén, elég önkényesen bántunk. Izrael mai politikai térképét a szerkesztők 10 részre osztották és ha főünknek meg akarjuk mutatni a napi krónikában szereplő helységeket a térképen, mi sem egyszerűbb, mint leemelni az atlaszt a könyvespolcra!

Csak hogy nem egészen így van ez, mert az atlasz egyelőre csak a kiváltságosak könyvespolcán található meg, holott minden házbam ott lenne a helye. Egyelőre a hadsereg tagjai közül is csak alezredek felül kapták meg, „civilek” pedig még színt sem látták. A hadsereg igéri, lehetővé fogja tenni, hogy a lakosság minden rétege oleső áron hozzájuthasson ehhez a fontos műhöz. Nem kétséges, hogy az atlasz kiadásával a hadsereg úttörő munkát végzett, ami azonban csak akkor lesz teljes, ha az eljut a nép legszélesebb rétegehez, azokhoz is, amelyek a hadsereg kötelékén kívül állnak.

KÖNYVELESI IRODA FUCHS, ADÓUGYI TANÁCSADÓ
T.-A., Pinsker-u.
Telefon: 24216, 20

FIGYELEM!
MEDIAS-IAK (SZASZMEDGYES)
VASARNAP, OKTOBER 2-AN DELUTAN 4 ÓRAKOR
NATANJAN, A HOTEL „H.A.C.M.A.U.T”-BAN
TALÁLKOZÓT TARTUNK.
LEGYÖNK OTT MINDANNYIAN!
A SZERVEZŐBIZOTTSÁG.

Chulikát legendája

Má nistáná hálajlá háze? — Mi történt, mi változott Izráel életében azon az éjjelen, mikor Chelec (Chulikát) közelében előtört a Negev szikkadó, sárga homokját az ország földjének mélyéből feltörő első kőolajsugár?

A kérdésre ma még nem lehet pontos és adatokra támaszkodó választ adni.

Irta: Dán Ofry

Az optimisták előtt azonban már világosan rajzolódik ki egy olyan méretű gazdasági fellendülés perspektívája, amely szinte egyik napról a másikra radikáli változást idézhet elő valamennyiünk életszínvonalában.

Három „ha”

Ha Izráel valóban „petróleumállammá” válik és a „folyékony fekete arany” révén gazdasági tényezővé emelkedik a világban, akkor előbb-utóbb nemzetközi elszigeteltsége is a múlt emléke lesz csak. Kegyeleért ugyanúgy versengenek majd a gépesített kis és nagyhatalmak képviselői, mint ahogyan ma az arab sivatag olajjal rendelkező urait táncolják körül.

Ha kereskedelmi szempontból rentábilis mennyiségű olajat hoz fel országuk földje, akkor a felszabadított háború utáni legnagyobb gazdasági katonai erőtelődésnek lehetünk tanui az arab-izráeli versenyfutásban.

Ha legalább napi 500-750 hordó nyersolajat tudunk majd előállítani akkor évi 30 millió dollár nehézsúlyúval könnyítettük kiadásainkat, mert ezt az összeget fordítja ma Izráel as-

ványi üzemanyag behozatalára.

Már a Bibliában is találunk utalást petróleumelőfordulásra az országban. Ezt megerősítette Rathe német tudós felfedezése, aki 1874-ben bizonyos nyersolaj-előfordulásról tett jelentést a Holt tenger vidékén. A gépesítés kezdetlegessége miatti gyenge érdeklődés azonban nem ösztönözte az amugyis lassú mozgású ottomán adminisztrációt alapvető kutatások és próbafúrások megkezdésére.

Az angol mandátum alatt

Nagy szünet után, az első világháború előtt két esztendővel kezdett először komolyabb kutatásba az amerikai Standard Oil Company. A háború miatt azonban ez a munka félbeszakadt és Trec Jiszráelnek angol mandátum alá jutá-

sa már nem tette lehetővé a kutatás folytatását. Az angolok ugyanis gazdasági és politikai megfontolásokból kiindulva tudatosan szabotálták az ország természeti kincseinek és elsősorban a petróleumnak a felkutatását. Bár az állam létrejöttéig tartó uralmuk alatt elvették adtak egy-egy zárkutatmányi koncessziót valamelyik angol társaságnak, vagy fedőnévvel ellátott leányvállalatnak, ezek azonban nem investáltak olyan összegeket, melyek nagyszámú munkásokat tettek volna lehetővé. Csak 1947 vége felé kezdett az angol tökérekeltségű Irá-

Max Ball petróleumterképe

Az akarat azonban néha csodákat művel.

Az idegen kormányzat halogató politikájával ellentétben a zsidó állam vezetői kivételes figyelmet és energiát fordítottak az esetleges olajmezők hollétének megállapítására. Öt évvel ezelőtt a kormány meghívta Max Ball világhírű amerikai olajmérnököt az ország „petróleumterképezés” elkészítésére. Az amerikai vendégtudós két éven keresztül dolgozott ezen a munkán és kutatásainak eredményeit egy 57 oldalas angol nyelvű jelentésben összegezte. Ball, — akinek megállapításait egyébként bárhól a világon kész tény-

ki Petróleumtársaság fúrásokat Chulikát mellett, pontosan ott, ahol a múlt héten Izráel első olajkutya megszületett. De az események következtében az angolok kénytelenek voltak a munkát abbahagyni és a kilométerrel mélyebben földbe nyúló — akkor még „száraz” — kutat betömni. A sors iróniája, hogy éppen ennek a kutnak a további kíméltyítésével kapta Izráel első olajjét. Csak két hét előtt mondták az izráeli szakembereknek a római nemzetközi geológus konferencián az angol tudósok, akik annakidején résztvettek a chulikáti munkálatokban, hogy ebben a körzetben „semmi kilitás nincs” a sikerre...

ként kezelik a kormányok vezetői, — kilenc részre osztotta az országot, megjelölve minden körzet kilitásait az olajelőfordulásra. Szerinte a „legbiztatóbb” körzet a Holt tenger vidéke, míg a Negev, a tengerpart és a Judeai hegyek a „jó kilitású” övezethez tartoznak. A Karmel hegyén és a Gálliban „közepesek” (fair) a kilitások, de a Jordán völgyének északi részében és a Jezreel völgyében „késes” (obscure), hogy találunk-e olajat. Érdekes módon Ejlátot és az Arává völgybell sivatagot Ball teljesen kilitástalannak jelölte meg.

Elkészítik a petróleumtörvényt

Az ő javaslatai alapján szövegezte meg a kormány a petróleumtörvényt is. Ennek vezérlő gondolata és kiindulópontja, hogy az ország összes természeti kincsei, a föld felszínén és annak mélyében, Izráel államának és népének tulajdonai.

A törvény értelmében olajelőfordulás esetén maximum három millió dunámmal területre kaphat valamely társaság engedélyt az egész országban. Ennek az intézkedésnek a célja az, hogy meggátolja egyetlen vállalat monopóliumának keletkezését és több társaság koncesszionálása által egészségesebb versenyre ösztönözzék őket a rendelkezésükre álló terület minél alaposabb felkutatásában.

Nem ismeretlen az olajmezők történelmében, hogy valamely társaság csak azért szerezte meg az engedélyt egy bizonyos területre, hogy azt... parlagon hagyja és a kínálat növekedését megakadályozva, biztosítsa az eredeti magasabb árat... Ilyen káros kihatásu fejlődésnek kíván már eleve gátat vetni a törvény, amikor kimondta azt is, hogy az engedély kibocsátásától számított négy hónapon belül köteles a társaság petróleumkutatásba kezdeni és azt „megfelelő szorgalommal” folytatni.

Mit kap az államkincstár

A befektetők szempontjából a törvény igen rugalmas. Amíg a társaság nem talál olajat, „futni hagyják”, szinte alig kell valamit adózni. Ha azonban a szerencse kezére játszott és olajat talál, akkor... 30 éven keresztül kizárólagos joga van a koncesszió területén belül tovább kutatni és termelni.

Gyakorlatilag az állam a petróleumjövdelem 62 és félszázalékát kapja. Ez a legmagasabb részesedés, amit bárhol a világon valamely kormány eddig behajtott. Az állam ezenkívül kötelezheti a társaságokat,

Kié a chulikáti petróleum

Az első olajforrást Izráelben a Lapidot és a Mechápszé Neft Böjiszráel cég fuziójából alakult Chevrá Mösutefet (Egyesült Társaság) fedezte fel.

A Lapidot tőkét a Mechorot vízfeltároló társaság és a hisztadruti érdekeltséghez tartozó Ampal tőkebefektetési vállalat adták. A Mechápszé Neft Böjiszráel alapítója pedig maga a Szolél Bone, amely társaság viszonyban áll Jekutiél Federman haifai pénzemberrel, a tel-avivi Dán hotel egyik tulajdonosával. A többi befek-

tetők pedig a floridai Miami-csoport zsidó tőkei közül adódnak, akiket Federman szervezett meg.

Az Egyesült Társaság kilenc olajkutatási engedélyt kapott a kormánytól az ország különböző részein, melyek két millió dunámmal területet ölelnek fel. Az általuk befektetett öt millió dolláron kívül 750 ezer font értékű felszerelést kaptak a német kártérítési árukból. Ők végezték az első mélyfúrást Izráelben a „Mázal 1” kútnál, majd Beéri mellett a gázai sáv közelében.

A zichron-jákovói fúrások

Zichron Jákov mellett egy másik társaság, az Israel Continental Oil Comp. folytatott próbafúrást a „Carmel 1” kútnál. Ennek a társaságnak engedélye van a Zevulon-völgy, a Somron és a Negev területeire, összesen három millió dunám kiterjedésben. Részvényeinek egyik felét kanadai tőkések, míg a másikat a texasi Pontiac olajvállalat tartja kézben.

A zichroni fúrásoknál maga a Pontiac igazgatómérnöke, Konrad Stycgold, texasi zsidó üzletember dolgozott, aki optimista nyilatkozataival többibben hezta

izgalomba az ország és a világ közvéleményét, eredményt azonban eddig nem tudott felmutatni. Legutóbb kijelentette, hogy akár kilencezer láb mélységre is lehetnek a gépei, mielőtt feladná a reményt a „Carmel 1”-nél.

Ezzel kapcsolatban nem érdektelen megjegyezni, hogy a világ legmélyebb olajfúrását Kaliforniában hajtották végre, ahol több, mint 15 ezer láb (öt kilométer) mélységre hatoltak, minden eredmény nélkül. Chelecnél mint ismeretes, már 4906 láb mélységből tört fel az olaj.

A harmadik és a negyedik csoport

A harmadik tökérekeltség, amely tíz kutatási engedélyt kapott hárommillió dunám területre, — két amerikai vállalatból áll. Az egyik a Pan-Israel Oil Co. és ennek az amerikai tőzsdére dobott részvényeit szinte rohammal vásárolták fel mintegy két évvel ezelőtt.

Társaság az Israel Mediterranean Petroleum Comp., de ennek részvényei csak a chulikáti lelet után kezdtek különösképpen ugrani. A van közel két millió 250.000

két társaság Tel-a-Szafi mellett végzett fúrásokat az elmúlt esztendőben és most készítik elő az Urim, Kur-noc, Ejn-Chácévá és a Kár-mel körzeti alaposabb munkálatokat.

Az izráeli kormány koncesszióját birtokló negyedik vállalat a kanadai érdekeltségű Israel-American Oil Corporation, mely Szde Boker és Tel-Jeruchám között kilitázt. Hét engedélye van közel két millió 250.000

KOZMETIKA SZALON
TEL-AVIV,
BICARON/BÉT 11.
(33-as autóbussz végállomása)

Violet

METHOD: *Dr. Payot* GENEVE-PARIS

Egyéni arcpolálás a legmodernebb

gépekkel és módszerrel.

Külföldi

hormon- és vitamin-készítmények, pakolások.

Tartós szempillafestés.

Szörteletítés hideg és meleg úton.

Küldjön vámmentes IKKA csomagot Magyarországra

A szukkotig kiosztani ígért csomagok (8. csoport) budapesti távirat szerint e hét folyamán KIOSZTASRA KERÜLTEK. Az átvételi elismervények előreláthatólag a jövő hét folyamán fognak visszaérkezni. — A szeptemberi (9. sz.) listát OKTOBER 7-ÉN ZÁRJUK.

MEGRENDELŐHELYEK:

JERUSALEM: WEISS bórondós (Vajda Mose) Somo Utca Mailá (Princess Mary)-n. 16., d. n. 4-6.

TEL-AVIVBAN: „O R I G I N A L” TEXTILÜZLET, Merhá Raál Metácha 3. sz. (6-os, 13-as autóbusszal szemben) délelőtt 10-12 és déután 5-7 óra között.

HAIFAN: GIZKALAY KLARI kiltőkönyvtárban, Nordantec 21 szán.

vagy levél útján:

Eng. G. KEMÉNY, JAFFA, POB. 818.

előtt az állam, vagy a helyi piac rendelkezésére bocsásák.

Ennek a rendelkezésnek a jelentőségét nem is kell kihangsúlyozni, hiszen a haifai finomított évi kapacitása négytízmillió tonna és ennek ma mindössze egy negyedét használják ki. Az Irákból Haifára vezető olajcsövezeteket ugyanis az arabok elzárták és azt a kis mennyiséget, amit ma Haifán feldolgoznak, tengerentúlról importált nyers kőolajból finomítják. Ha azonban megkezdődik a rendszeres izráeli olajtermelés, kézenfekvő, hogy a haifai fitanatóban is teljes gőzzel fognak termelni.

dunám területre a Negeven, a tengerparti sávom Rámle és Kfár Vitkin között, valamint Masszada és Ejn Gedi között.

Több mint 10 millió dunámra van koncesszió

Látjuk tehát, hogy Izráel földjéből már több, mint tíz millió dunám „fogalt”, — az ország területének fele négy tökéscsoportnak a koncessziója.

Felvetődik persze a kérdés, hogy miért nem végzi Izráel állama saját költéségén, önállóan ezeket a kutatásokat, amelyek eredményessége esetén olyan bevételekhez jutna, hogy azok kiadásainak jelentős részét fedezné? A választ erre tulajdonképpen maga a szélsőbaloldali ellenék egyik legzetesebb szövevénye, dr. Mose Szneh adta meg, aki a petróleumtörvény parlamenti vitája alkalmával elismerte, hogy Izráelnek nincs meg a szükséges tőkéje és felszerelése az olaj feltárására. Ez ugyanis dollármilliók százait emésztethetné fel, amire semmiképpen sem vagyunk ma be rendezkedve. Ezért szükséges tehát a külföldi segítség.

Mit jelent a petróleum a kisember számára?

Mit jelent az izráeli kisember számára az olaj országunk mélyében? Jelenti elsősorban, hogy gazdagabb, erősebb, függetlenebb országban él. Biztosítja további tízezrek állandó jövdelemét, megoldja a Negev benépesítésének, út- és vízhálózatának problémáit. Az állami kiadások összességében a következőkben az idők folyamán feltétlenül nyhnti majd az adóterheket, lehetővé teszi mezőgazdaságunk és iparunk fokozott gépesítését, — egészben véve csökkenti nemzetgazdaságunk külső függőségét.

Politikailag emeli súlyunkat a nemzetközi arénában, míg hadiszempontból a modern hadviselés egyik legfontosabb kellékét, — a tankokat, repülőgépeket, hajókat és harcikocsikat lendületbehozó bűvös folyadékot, a benzint szolgáltatja.

Ez ma még kissé mese-szerűen hangzik. De hogy is mondta egyszer egy modern fanatikus?

„Ha akarjátok, nem mese...!”

Amig egy szótár eljut odáig

Nyomdában van a HOH héber-magyar szótára

Hogy készül egy szótár?
Ha jól tudom, arra a kérdésre, hogyan készül a szótár, Michel Angelo ezt felelte:

— Nagyon egyszerű. Az ember vesz egy nagy darab követ és a fölösleges részeket lefaragja róla.

Ilyen egyszerűen készül a szótár is.

Az ember kitanulmányoz tíz-husz szótárt, néhány éven keresztül gyűjti az anyagot, fur, farag, csi-

Irta:
Rosenfeld Sándor

szol. Amikor már teljesen készen van, — vagy legalább is úgy néz ki, — akkor a társszerző az egészet elejétől kezdve végig átdolgozza, beleír kifejezett szavakat, átír, kihuz, hozzátesz. Azután átnézi a héber szakértő és bejelenti a magyar szakértő és máris kész a szótár.

Először pénz kell hozzá

Ettől kezdve az egész már semmi más.

Szedés, nyomás, papírszerzés, kötés, — ami jóformán csak pénzkérdés. Igaz, hogy sok pénz kérdése. He-lyesebben, nem is sok pénznek, hanem több pénznek a kérdése. Előre ki van kalkulálva minden és aztán ki-dobni és a költségvetés dupláját készszenlében tartani az „előre nem látott” többletkiadások fedezésére.

Majdnem elfelejtettem még egy csekélységet a szótárszerkesztéssel kapcsol-
latban.

A korrekturát.

Ez igazán alig több, mint száz munkanap. Lehet, hogy valamivel kevesebb.

Legfeljebb benne marad-
nak a hibák.

A HOH örökösén visszatérő terve

En körülbelül tizenöt év-
vel ezelőtt vettem részt az első Hitachdüt Oléj Hun-
gária gyűlésén, amelynek
tárgyörözetén a szótár ki-
adása szerepelt. Lehet, hogy
azelőtt is volt róla szó, de
én akkor hallottam először.

Azóta pedig nem volt év,
hogy legalább egyszer szó-
ba ne került volna.

Mindannyiszor meg lett
állapítva, hogy a szótár
mulhatatlanul szükséges,
hogy egy jó, modern, a
nyelv rohamos fejlődésével
lépést tartó szótár jelenti
magát a hebraizálást. Bi-
zottságokat választottak,

sebb az utolsó percben a
becsomagolt ruhák felét
otthon hagyni és a tervezett
pénzhez még ugyanannyit
hozzávenni.

Ugyanezt tudom ajánlani
az elkövetkező szótárkiadók-
nak, ha még valaha lesznek
ilyenek. A szavak felét ki-
dobni és a költségvetés
dupláját készszenlében tar-
tani az „előre nem látott”
többletkiadások fedezésére.

Majdnem elfelejtettem
még egy csekélységet a
szótárszerkesztéssel kapoc-
soltan.

A korrekturát.

Ez igazán alig több, mint
száz munkanap. Lehet,
hogy valamivel kevesebb.

Legfeljebb benne marad-
nak a hibák.

kicsit foghuzósan hangzik
az „imamunkás” szó, de
megmagyarázták, hogy kis-
városokban — a stételekben
— van ilyen bátlán, aki az
imádkozás körül lábatlan-
kodik és ebből él. Nehezen
bár, de beletörődtem a ma-
gyarázatba.)

Amit a bátlán (szótár-
szerkesztő, átdolgozó, kiadó
és egyéb kapa-kasza kerü-
lő) csinál, az bátlán, azaz
semmittevés, hiábavalóság.
Az ige, amelyből származik
a szó bátlán, megszüntet, le-
néz, semmibevesz.

(En a magam részéről
mégis hozzáírnám a bátlán
szó jelentéséhez: romlat-
lan, bájos, romantikus lé-
lek, önzetlen harcos, az
emberi érzés, a haladás, a
fejlődés tartószlopa, a har-
minchat cadik egyike, akik-
nek érdeméért az Isten nem
pusztítja el a világot.)

Minden szó előfordul

Lám, milyen szépen meg-
magyaráz a szótár egyetlen
szóval egy csomó ténybeli
és filozófiai fogalmat.

Most képzeljük el, hogy
a szótárban több, mint har-
mincezer szó van.

Minden szó, amely a hé-
ber írásban és beszédben
előfordul, benne van a szó-
tárban.

Nemcsak benne van, ha-
nem néha duplán, sőt há-
romszorosan is megtalálha-
tó.

Az a szó például, bódijuk
(pontosan), minden más
szótárban a díjuk-nál kere-
sőbb és a „b”, a rag, amit
tudni kell annak, aki a sza-
vakat kikeresi. Pedig a bó-
dijuk ma már külön szó.
Ugyanúgy a bízohut (jogo-
san) szót nem a zchut-nál
kell keresni, a bijdéj (ájtal)
szó nem a jád-nál és a bó-
jodim (tudatosan) szót nem
a jodé-nál kell megnevezni,
mint a legtöbb szótárban.
A félelem szót azonban eb-
ben a szótárban is az „m”
betűnél kell keresni.

Az idiomák helyes fordítása

Aki tudja, hogy a bód-
iávár (utólagos, retroaktív)
arameus szót tulajdonkép-
pen az ávár (mult) szótól
néll kell keresni, annak már
alig kell szótár.

A többi szótárakkal szem-
ben az ennek a szótárnak a
felbecsülhetetlen előnye,
hogy ilyen kifejezések szá-
zával fordulnak elő.

A közkeletű böchájéj (es-
küszöm az életre) szót
minden más szótárban a

chájim (élet)-nél kell keres-
ni. Amig az ember rájön,
tízszor a sarokba dobta a
szótárt.

Ugyancsak fantasztikus
tulajdonsága a szótárnak,
hogy idiomát idiomával for-
dit. Bul és fordítása tuskó-
fejű és báchur erez kifeje-
zés mellett magyarul ez áll:
legény a talpán.

Az idiomák szószertinti for-
ditása zavartkeltő és primi-
tív volna. Ugy helyes, ahogy
minden más szótárban a

Szótár — nyelvkönyv — tankönyv

A szavak jelentésén kívül
meg van jelölve a földrajzi,
vagy egyéb fogalom. Példá-
ul ávulák villám és kibuc
Bét Seánban. Böchájéj fo-
kozatosan és szövetkezeti
falú Fetach Tikva mellett.
Bét Hágád, Bét Hillél, Bét
Hálévi szavak mellett min-
denütt meg van jelölve a
jelentésükön kívül, hogy az
illető kibuc, mosáv hol fek-
szik.

Félek, hogy a feldolgozott
példákban ügyis kiderül és
ezért bevallom, hogy én
csak a szótár alef és bét be-
tűt olvastam eddig el. De
már ennyiből is látszik,
hogy egészen különleges
gyakorlati kézikönyvről van
szó.

Minden ige minden for-
mában megtalálható. Példá-
ul ávád, neevád, hitábéd,
Vagy bádál, mivdál, hitá-

dél, hivdíl. Más szótárak-
ban ez csak a sóres-nél ta-
lálható. Báchur erez legyen
a talpán és nagyon tudjon
héberül, aki megtalálja.

Mindezeket kívül ebben
a szótárban szám jelzi, hogy
az illető igeragozása melyik
táblázatban található.

Ez a szótár egyben tan-
könyv is. A rendszere olyan,
hogy szinte magától tölti a
nehéz héber tudományt a
szegény, kinlódó magyar
anyanyelvű öreg nebulók
fejébe.

Azt hiszem, hogy a HOH,
nem vállalt tulnagyi rizikót
amikor a terjesztésre vál-
lalkozott, mert ez a szótár
úgy fog fogyni, mint a cu-
kor a cena idejében.

Mindenesetre legalább ak-
kora hiányt pótol és annyi
szükségletet elégít ki, mint
a cukor.

A tettesek leleplezése

Végezetül ideírnám, ha
nem félnék, hogy a fentiek
alapján becsületsértési pert
kapok a nyakamba, hogy
dr. Eljáhu Jesurun (teljes
magyar fordításban: Szabó
Dönci) volt az, aki tíz évig
kötött a szótáron és hordoz-
ta magával gyűléseiből-gyű-
lésbe, kiadótól-kiadóhoz,
mint egy kenguru, amely a
gyermekét mindig a táská-
jában hordja.

Aki pedig átnézte, újra
szerkesztette, javítja, kiad-
ta, néz, ad hozzá, nem
más, mint Gross Eliezer a
H.O.H. közműrt és rokon-
szentes héber tanára, aki

eddig sem volt egészen nor-
mális, amikor a héber nyelv
terjesztéséről volt szó.

Most, amióta a szótárral
foglalkozik, a barátai komo-
lyan aggodnak érte.

Ami nagyon is indokolt,
ha meggondoljuk, hogy
Gross Eliezer, rögtön ahogy
a héber-magyar rész elké-
szült, ki akarja adni a ma-
gyar-héber rész meg job-
b lesz és még nagyobb lesz.
Nem harmincezer, hanem öt-
venezer szót tartalmaz és
még több idióma közmon-
dás kifejezés lesz benne.

„Tétlen gazdagok” a Szovjetunióban

Irta: E. Crankshaw

Csak kevesen tudják,
hogy a Szovjetunióban, a
szocializmus országában, a
mágánember vagyont örö-
kökölhet és ha kedve tartja,
az örököt vagyonát a rom-
lott kapitalista világ leg-
klasszikusabb tradíciói szer-
int tekozolhatja el. Pedig
ezt megteheti; és legtöbb
esetben meg is teszi. A
Szovjetunió szellemi munká-
sai, a priviligizált, de rend-
kívül keményen dolgozó in-
telligencia: orvosok, tudó-
sok, színészek, írók, pártfő-
nökök és mindennemű tech-
nokraták között sokan ke-
resnek hatalmas összegeket.
Fizetésük magas; sokan
kapják meg a Sztálin dí-
jat; magas honoráriumokat
vesznek bizonyos különleges
szolgálatokért; szerzők és
tudósok bankszámláin fel-

gyűlnek a tisztelet és sza-
badalmi díjak.

Legtöbbjük oly keményen
dolgozik (kivéve talán a
legnagyobb sztárokat), hogy
egyszerűen nincs idejük
szórakozásra és pénzköltés-
re. Kényelmes lakás, vidé-
ki villa, autó, könyvtár, an-
tik-gyűjtemény, — mindez
az egész világon a jólét je-
le, ám Moszkvában fény-
űzészamba megy. De ezen-
kívül még félre is tesznek.
Ha meghalnak, az állam
bőséges nyugdíjakkal gon-
doskodik a hozzátartozók-
ról. Írók és tudományos
munkák szerzőinek jövedel-
me még haláluk után sem
szűnik meg; a befolyó tisz-
teletdíjakat a családtagok
kapják.

A cikk élénk színekben
ír le egy orgiát, melyet Ju-
din krimi vakációjának
előestéjén az új szovjet
aranyifjúság a klasszikus
19-ik századból orosz mó-
dra rendeztek. Nyugaton a
„story” nem keltett volna
különös feltűnést; a semmi-
rekelő fiú meséje, aki aty-
jának gondosan szerzett
vagyonát eltékozza. Szov-
jetországban a dolog új,
— bár nem annyira új,
mint azt a Literary Gazette
szeretné feltüntetni. Az ál-
talanos konzolidáció és a
háborús és a háboru utáni
gazdasági korlátozások fo-
katosan megszüntetésével a
tétlenül henyélő aranyifjúság
viselt dolgai egyre ki-
rivóbb és arrogánsabb for-
mát öltenek.

A pénzköltést — már aki-
nek van — nem tiltja a tör-
vény a Szovjetunióban. Sőt,
Sztálin hosszú időn át csak
buzdította a tehetséges em-
bereket, a pénz és a birtok
gyűjtésére. Az volt a eredmé-
ny, hogy az eredményt
bőségesen kell jutalmazni.
Most, hogy ezeket az össze-
gyűjtött vagyonokat szaba-
don költik, a kormány su-
lyos problémával találja
szemközt magát. Továbbra
is szüksége van a tehetsé-
get megjutalmazó rendszer-
re, mert tudja, hogy az em-

Bankbetét és szekuláció

Ami ezután történik, meg-
lehető fejfájást okozott a
párt teoretikusainak. A va-
gyont öröklő vig özvegye-
ket, tekozó fiúkat (és lá-
nyokat) eleinte csak kisebb
támadások érték, kabará-
sztatírának lettek a cél-
ponjai, de az ügyet, ezideig
muló jelenségként kezelték,
mert elképzelhetetlennek
tartották, hogy a szovjet
rendszer alatt az elősköde-
ből állandó hivatás keletkez-
hessék. De a muló jelensé-
gek közül az évek során egy
súlyos probléma terebélye-
sedett ki.

Mert bár a gazdag ember
örököse Oroszországban
nem gyarapíthatja vagyo-
nát olyan egyszerűen, mint
kapitalista kollégái, akik
kényelmesen hátrahúzóva a
karosszékben reggelenként

telefon utasításokat adnak
tőzsdéügynököknek — mind
azáltal a bankban elhelye-
zett tőkéje állandó szerény
jövedelmet biztosít. Azok
részére pedig, akiket az ál-
landó, de szerény jövedelem
nem elégít ki csaknem vég-
telen spekulációs lehetősé-
gek kínálkoznak; összeköt-
tetésük révén, vagy a hi-
vatalnokok megvesztegetésé-
vel felvásárolják a nehezen
beszerezhető árucikkeket,
amelyeken dús haszonnal
adnak túl. A tétlen gazda-
gok ezrel ének má fényű-
zésben a szűleik által szer-
zett vagyonból és a haláluk
után is folyósított tisztelet-
díjakból és prémiumokból.

A hatóságok, melyek ed-
dig szemet hunytak a dolog
felett most akcióba lépnek.
Néhány héttel ezelőtt Szer-

A „batlan” szó fogalma

A szótár gyönyörűen meg-
határozza, hogyan nevezik
héberül azt az embert, aki
ilyen hiábavalóságokkal tölti
az idejét. Aki gyűlésekre
jár, dolgozik a közösségért,
ír, tervez, szervez, közben
elfelejt pénzt keresni. És
akit a végén mindig szigo-
ruan megkritizálnak.

A szótár szerint az ilyen
embert bátlán, vagy magya-
rul bátlán.

A szótár-szerkesztők for-
ditása szerint bátlán naplo-
pó, ügyetlen, ügyefogyott,
„imamunkás”. (Nekem egy

memorandumok készültek,
cikkek íródtak és aztán
minden maradt a régi ben.
Egészen addig, amíg új
vezetőséget választottak.
Az új vezetőség aztán új-
ból felfedezte a szótár szük-
ségességét. Újból szónokla-
tok, megint határozatok, a
Szochnut, a Közoktatás-
ügyi Minisztérium segítségé-
nek kilátásba helyezése
és utána a szótár ügye újra
álomba szenderült. Talán
ebben az évben történt elő-
ször, hogy majdnem min-
den vezetőségi ülésen beszél-
tek a szótárról.

Bekapcsolódik egy „tökés”

Ennek ellenére meg kell
mondani, hogy most is csak
az eszme és a kezdeménye-
zés indult el a H. O. H.-től,
de nem a szervezet anyagi
támogatása teszi lehetővé a
szótár kiadását.

Magánember fektet be
pénzt.

A H. O. H. szótárbizott-
sága segít — ha kell — a
szerkesztésben, vállalja a
terjesztést, tagjainak aján-
lani fogja a szótár megvá-
rálását, sőt — amennyire

a szervezeti fegyelem elég
erős eszköz lesz — kötelez-
ni fogja a tagokat, hogy fi-
zessék elő a szótárt.

Lehet, hogy a H. O. H.-
nak ez a közreműködése
biztosítja a szerkesztés, a
kiadás és a terjesztés sike-
rét (a „tökés” nagyon bi-
zontos, hogy a H. O. H. nem
igényelhet a szótár-kiadás
érdeméből ötven százalék-
nál többet, annak ellenére,
hogy ő a szótár kiadója.)

A szerkesztők és finanszírozók portréja

Ki az, aki szótárt szer-
keszt és szótárkiadásba
pénzt fektet be?

Az olvasó eltalálta.

Nem valami zseniális üz-
letember, aki meg akar
gazdagodni. Az élet igazi
értelméről — a pénzszer-
zésről — kevés fogalma
van annak, aki tíz éven ke-
resztül gyűjti a szavakat,
kifejezéseket, szólás-mon-
dásokat, nyelvi jellegzetes-
égeket.

Ennyi munkával egy va-
lamirevaló értelmes ember
vagyonat szerez. Pedig köztu-
domású, hogy munkával
sem igen lehet vagyont sze-
rezni.

Es mi lehet a vélemé-
nyünk egy olyan emberről,
aki délelőtt dolgozik, déli-
után tanít és este bevez
valami idegfelfrissítő szert,
leül az asztalhoz és reggelig
bogarászik, csiszol, beír, ki-
huz, nyelvtani táblázatokat
készít? Reggel megmosak-
szik és megy a munkába.
Es ezt csinálja hetenként
háromszor.

Rádásul pedig a megta-

Denverben (Colorado ál-
lam) John MacAlburry váló-
keresetet indított felesége
ellen. A bizonyítási eljárás
lefolytatása után a bíró a
feleség „különleges és is-
méltelt gonoszsága” címén
mondta ki a válást. Beiga-
zolást nyert ugyanis, hogy
öt éves házasságuk alatt
felesége egyetlen egyszer
sem engedte meg a férj-
nek, hogy a lakásba cipő-
ben lépjen be.
(American Magazin)

Az indianapolisi (Indiana
állam) metódista kórháza-
ban egy jövendőbeli atya,
miután egy teljes délutánt
és estét a szülőszoba előtti
folyosón töltött, hogy mag-
zatának megszületéséről
szóló hírt azonnal közölhes-
sék vele, hirtelen a homlo-
kára ütött, majd ezekkel a
szavakkal rohant el:
— Hiszen az asszonyt egy
másik szülőotthonba vittem
délelőtt...
(Time, Csikágó)

Az egyik new-yorki biz-
tosító társaság statisztikai
jelentése értelmében New
York lakosságának 28,4
százaléka zsidó. Az első he-
lyen a római katolikusok
állnak 47,6 százalékkal, 5-
ket követik a zsidók, míg
a harmadik helyen a pro-
testánsok vannak 22,8 szá-
zalékkal.
(Die Lupe, Bern)

Ketten beszélnek:
— Hallottad? Kilencven-
kétkilés békát fogtak ki a
Dunából.
— Ez csak kacsa lehet!
— Hát aztán! Kacsának
is elég nagy!
(Ludas Matyi)

Egy new-yorki orvosi uj-
ság szerkesztője egyik nyil-
vános eladás keretében
kijelentette, hogy a nők ke-
vésebb hajlamosak a rákbe-
tegre, mint a férfiak,
mert a nők nyugodtabbak
és nem olyan izgulónyok,
mint a férfiak. Majd rövid
szünet után hozzáfűzte:
— Meg kell azonban je-
gyeznem, hogy ez a jellem-
zés nem vonatkozik a fele-
ségekre.
(Time, Csikágó)

Egy Michigani gyárban
betörők jártak, akiket egy-
szerre csak barátságos hang
döbentett meg:
— Jó éjszakát, uraim!
Szabad figyelmeztetnem
önöket, hogy az üzemet
elektronizáljuk őrzi. Me-
tegen ajánlom önöknek,
hogy gyorsan tűnjenek el.

A betörők még nem
ocsudtak fel a meglepeté-
sükből, mikor kevésbé ba-
rátságos hang hallatszott:
— Segítsé! Rendőrség!
Azután női hang szóialt
meg:
— Hívjátok a rendőrsé-
get!

Szirána süvített, riadó
csengő visított.
A hangok egy hangfelevő
készüléktől származtak,
mely hozzá volt kapcsolva
az elektronikus riasztó ké-
szülékhez.
(Die Lupe, Bern)

berli természetét nem lehet
megváltoztatni. Azt is tud-
ja, hogyha halál esetén az
állam lefoglalja a vagyonát,
a rendszer felmondja a
szolgálatot. Ha pedig nem
kibozsá el a vagyonát, egy-
re nagyobb lesz az örökös-
sők száma, akik munka nél-
kül, szabadon költözké-
ve olyan életmódot folytatnak,
amely nemcsak homlok-
egyenest ellenkezik a pro-
letárállam ideáljával, de
azokat egyszerűen nevelés-
gessé teszi.

Valóban súlyos kérdés.
Es maga a Literary Gazet-
te se tudja, hogy mi a he-
lyes válasz

Szaudia és Sziria is vesz fegyvert a Szovjetuniótól

(Folyt. az 1. oldalról)
nyújtotta be az Egyesült Államoknak a számára szükséges fegyverek listáját, ezt azonban Allen nem volt hajlandó ismertetni. Az Egyesült Államoknak a Közelkeleten az a törekvése — mondotta az államtitkár — hogy csökkentse a fegyverellátást és ezáltal megakadályozza a fegyverkezési versenyt.

Miért megy Allen Kairóba?

A továbbiakban Allen beismerte, hogy váratlan utazása azt a célt szolgálja, hogy rávegye Egyiptomot a Csehszlovákiával kötött egyezmény megsemmisítésére. Az államtitkár annak a reményének adott kifejezést, hogy találkozzon Nasser miniszterelnökkel, bár nem állapított meg előre időpontot a megbeszélésre. A tárgyalásokon jelen lesz Henry Byroade, az Egyesült Államok kairói nagykövete is.

A kölcsönös segítségnyújtási egyezményről intézkedő törvény szerint Egyiptomnak az Amerikában szerzett fegyvert csak önvédelemre szabad felhasználnia, a fegyver nem adható el más országnak az Egyesült Államok hozzájárulása nélkül, ezenkívül pedig biztosítani kell az amerikai szaladalmak tulajdonosainak jogait. Allen kijelentette, hogy véleménye szerint, ha Egyiptom esetleg vonakodna is teljesíteni ezen feltételeket valamelyikét, ez nem lenne áthidalhatatlan akadály a fegyverszállításnak.

Dulles nem árulja el Molotov választát

A United Press munkatársának értesülése szerint az Egyesült Államok kormányának magas diplomáciai fokon óvatosságot tanúsítottak az Egyesült Államok megakadályozása érdekében, hogy a közelkeleti erőviszonyok egyensúlyát az Egyiptomnak szóló szovjetszállításokkal megingassák. Erre következtetnek John Foster Dulles külügyminiszter szavaihoz, aki New-Yorkból visszaérkezett Washingtonba és kijelentette az újságíróknak, hogy az egyiptomi fegyverszállítások kérdéséről is tárgyal Molotovval „a világ ügyeinek általános

összefoglalása keretében”. A külügyminiszter nem volt hajlandó elárulni, hogy Molotov milyen választ adott a nyugati külügyminisztereknek. Arra a kérdésre, hogy mi a véleménye a Csehszlovákia és Egyiptom között létrejött megállapodásról, Dulles a következőket mondotta: „Minden a szóbanforgó fegyver mennyiségétől és minőségétől függ.”

Az amerikai kormányhoz érkezett hírek szerint a csehszlovák fegyvereket szállító hajók már elindultak a Fekete-tengerről, illetőleg Belgiumból. A hírek arról számolnak be, hogy Odeszából és Belgiumból már útrakeltek a hajók, nem tudják azonban, hogy milyen fegyvereket szállítanak. Nincs értesülés a hajók nevéről, valamint arról sem, hogy milyen zászló alatt futnak.

Minisztertanács Kairóban

Kairo (UP). Az egyiptomi kormány Nasser ezredes elnökletével tegnap a fegyverszállítás kérdéséről tárgyalt. A minisztertanács után Henry Byroade amerikai nagykövet megbeszélést folytatott Abdel Hakim Amar hadügyminiszterrel.

Súlyos csapás a török-iráki szövződésre

Kairó, (UP). Az Arab Liga körében az a vélemény uralkodik, hogy a csehszlovák-egyiptomi fegyverszállítási szerződés fordulópontot jelent a Szovjetunió és az arab államok kapcsolataiban. Ezek a körök nem kételkednek abban, hogy maga a Szovjetunió áll a szerződés mögött, amely szerint Csehszlovákia az összes szükséges fegyvereket szállítani fogja Egyiptomnak. Rámutatnak arra, hogy Daniel Solod, a Szovjetunió kairói nagykövete fontos szerepet töltött be a tárgyalásokban, amelyet Nasser miniszterelnök Csehszlovákiával folytatott.

A Szovjetunió az a ma nővere súlyos csapást mért a török-iráki egyezményre, amelyet a bagdadi kormány azzal az érveléssel igyekezett megvédeni, hogy az aláíró államok fegyvert kapnak Amerikától. A Nasser és Solod között létrejött megállapodás azt bizonyítja az arab

világ számára, hogy Egyiptom fegyvert tud szerezni anélkül, hogy „idegen szövetségeket” kössön.

Szaudia és Sziria van soron

Az Arab Liga körében úgy tudják, hogy Szaudia lesz a második arab állam, amely a szovjetfő fegyvert kap. Minthogy Szauud király teljesen azonosítja magát Nasser és Nehru semlegeségi politikájával. Arab körök kiemelik, hogy ez a politika

Angol demars Nassornál

London, (AFP és UP). — Az angol külügyminisztérium szóvivője közölte, hogy a kormány utasította Sir Humphrey Trevelyan kairói nagykövetet, fejezze ki Nasser ezredes előtt Anglia komoly aggodalmait Egyiptom azon szándéka felett, hogy a vasfüggöny mögötti államokból fegyvert vásároljon. A szóvivő szerint még nem lehet tudni, hogy Egyiptom a Szovjetuniótól, vagy Csehszlovákiától vásárolja a fegyvert.

Nem szüntetik be az angol szállításokat sem

A szóvivőnek feltették azt a kérdést, hogy Anglia ezután meg fogja-e szüntetni a fegyverszállításokat Egyiptomnak, mire a következőket mondotta: — Nem éppen ez a követelés, amelyet le kell vonni. Nincs szükség ilyen lépésre.

Végül a szóvivő kijelentette, hogy az angol kormány-

vette rá a Szovjetuniót hogy olyan lépést tegyen, amelyre nincs példa a szovjetpolitika történetében: fegyvert szállítani nemkommunista államnak.

Valószínűnek tartják, hogy Szaudia után Sziria lesz a szovjetfegyverek következő átvéveje, bár Sukri el Kuwaiti elnök és az őt támogató jobboldali pártok nyíltan nyugatbarátok és szovjetellenesek. A kis baloldali ellenzéknek azonban nagy befolyása van a közvéleményre, ezenkívül pedig a sziriai hadsereg is erős nyomást fog gyakorolni a kormányra, hogy „akár a sátnál is” fegyvert vásároljon, ha ez módjában van.

Francia vélemény

Páris, (UP). — A francia külügyminisztérium Antoine Pinay külügyminiszter távolléte miatt elzárkózik attól, hogy ismertesse álláspontját az Egyiptomnak szóló fegyverszállítások kérdésében. A külügyminisztérium szóvivője kijelentette, ha Antoine Pinaynek ebben az ügyben mondanivalója lesz, ezt New Yorkban is közölni tudja.

A francia külügyminisztérium aggodalmait azonban kifejezést ad a „Le Monde”, amely mindig fontos forrásból nyeri értesüléseit. „A népi demokráciák fegyveripara fel fogja szelni Egyiptomot” — írja a lap — „és a Prága, valamint Kairó között létrejött egyezmény valósággal pántoként idézett elő a nyugati fővárosokban. Az Egyesült Államok és Anglia az utolsó pillanatban elhanyagolt felhívásának, hogy őrizzék meg a Közelkelet erőegyensúlyát, csak minimális eséllyel vannak. A Közelkeleten veszedelmes fegyverkezési verseny kezdődik.”

Amerikát vádolja a „Le Monde”

A lap közvetve az Egyesült Államokat vádolja a helyzet új alakulásáért, amelyet a három nyugati nagyhatalom közötti ellentétek idéztek elő. Az 1950 évi háromhatalmi garancia csak akkor lett volna célravezető, ha az aláíró hatalmak megerősítéséhez vezetne a Közelkeleten. Még abban az esetben is, ha a Szovjetunió eleget tenné a nyugati követeléseknek és nem küldene fegyvereket Egyiptomnak, a Szovjetunió diplomáciája eddig legnagyobb győzelmét könyvelheti el ebben a térségben. — írja a lap, amely kétszínűséggel vádolja a nyugati államokat és azt állítja, hogy a „genfi szellem”, amelynek megszégésével most a Szovjetuniót vádolják, ezt megelőzőleg már megszegték azzal, hogy a Nyugat főleg pedig Franciaország fegyvert szállított Izraelnek.”

Ujabb repülőjárat Ludd és New York között

Az amerikai repülővállalat csütörtökön beállította a harmadik járatát New York és Ludd között. A New Yorkból érkezett Constellation-gépekben csak a turistaosztályon vannak ágyak. Novembertől kezdve négy hónapon keresztül a gép 61 férőhelyből 32 ágy lesz, ezután azonban újra visszatérnek a turista-rendszerre.

— Méir Melamed újra a ramlai polgármester. — A ramlai városi tanács csütörtökön a Mápáj listavezetőjét, Méir Melamedot választotta meg ismét polgármesternek. Mellette szavazott a Mápáj négy tagja, továbbá a Poel Hámizráchi és a Mizráchi 2, valamint a Mápám 1 képviselője. Megjegyzés: a Mápám polgármesteri állásokat a vallásos pártok és a Mápám képviselői között osztották szét. A Mápám részéről Pinchász Singer, míg a vallásos pártok részéről dr. M. Fraenkel választották meg. Mindeket alpolgármesteri feltevést kap. Ugyancsak megválasztották a város szűkebbkörű vezetését, amely 2 Mápáj, 1 Poel Hámizráchi, Mizráchi és 1 Mápám képviselőből áll.

Vásároljon MOLNAR MOSEER KÖLNIVIZET

Minden üveghez kérjen mintátveget. — Tízezer fontra emelték a Mifal Hápájisz főnyereményét. A pénzügyminisztérium hozzájárult ahhoz, hogy a Mifal Hápájisz osztálysorsjáték vezetésége az eddigi 5 ezer fontos főnyereményt 10 ezer fontra emelje fel. A tízezer fontos főnyereményt először az 1955-D osztálysorsjátékon fogják kihúzni, amely már a héten kezdődik.

Fáj a lába? Forduljon bizalommal Samir (Szuk) ortopéd cipészhez

Ibn Gabriol-u. 7. Tel. 20606.

A cfati adóhivatal főnökének bünygi tárgyalása

Tudósítónk jelenti: A cfati járásbírósg tegnap folytatva Jozsef Evron volt adóhivatali főnök bünygi tárgyalását. Evront azzal vádolják, hogy hivatali minőségét kihasználva, nem fizetett a cfati kereskedőknek és iparosoknak a vásárolt, illetőleg rendelt árukért. A tegnapi tárgyaláson David Herz, az állam ellenőrző hivatal osztályfőnöke is vallomást tett, aki annakidején Evron ellen a vizsgálatot elrendelte. Rajta kívül még több tanút hallgattak ki, majd a védelem kérésére az egyik védőtanu távollaradása miatt a tárgyalást elhalasztották.

HIREK

5716. Tisri 14. péntek (Szukkot előestéje)	1955. szeptember 30.	Gyertyagyújtás ideje:	
Jeruzsálem		Tel-Aviv	4.49
Hajfa		Tel-Aviv	5.07
Hajfa		Hajfa	4.57
5716. Tisri 15. szombat (Szukkot első napja)	1955. október 1.	Ünnep kimenetele:	
Jeruzsálem		Tel-Aviv	6.01
Hajfa		Tel-Aviv	5.58
Hajfa		Hajfa	6.00

* Gerő Oesterer díjtalanul ad felvilágosítást

európai és amerikai utazások minden formalitását — Tevel-nél, Tel-Aviv, Lillenburg 42. Telefon 67551.

* A CSAPDA, a Világvárosi Regények érdekesítője

új száma az ünnep miatt csütörtökön jelent meg. — Juhász Lajos írta, aki időelérhetlen mestere az irodalmi értékű bünygi történeteknek. Ára 150 pruta.

* Pusztító elklon Japánban

Tokióból jelentik: Japán keleti partjainak ciklon közeledik, amelynek megérkezését az esti órákra várják. A nap folyamán már 180 kilométeres sebességgel szelvihar és felhőszakadás jelezte a vihart, amely főleg a Kio Sio szigetét sújtotta és teljesen tönkretette a rizstermést. Az összes hajók kikötőkbe tértek vissza.

* Corduroy, kamgarn, angora, tweed újabb téli és átmeneti divatcikkek kedvezményes árakon

Pollák textil, Tel-Aviv, Rámám-u. 9. — Olesóbb lett a telefonbeszélgetés Magyarországgal. A Magyarországgal való rádió-telefonbeszélgetések díja olesóbb lett. Az új tarifaszert, amely holnap lép életbe, egy háromperces minimális beszélgetés díja 16 font és 300 pruta és minden további perc 6 font és 100 pruta. A beszélgetés előjegyzési díja 1 font 880 pruta. A tarifa leszállításának az a magyarázata, hogy Svájc és Magyarország között egyezmény jött létre a telefondíjak leszállítására, mint ismeretes, Izrael és Magyarország között a telefonbeszélgetéseket Svájcban keresztül bonyolítják le.

* Csak tudni kell hall „Hadash”-nál vannak a legjobb könyvek

„Hadash”-nál vannak a legjobb könyvek! — „Hadash” kölcsönkönyvtár. Könyvesbolt. Tel-Aviv. Hájárkon-utca ötvenkilenc.

Eisenhower állapota

Denver, (AFP). A Fehér Ház sajtófőnöke közölte, hogy Eisenhower elnök tegnap reggel fél 7-től este fél 8-ig, azaz 13 órán keresztül oxigénátor nélkül fektült. A lapok megjegyzik, hogy vasárnap reggel óta ez az első eset, amikor az orvosi bulleint nem közli, hogy elnök állapotában „kielégítő” javulás állott be. Az elnök neje, aki szombat reggel óta nem hagyta el a kórházat, tegnap este megáldogatta férjét és negyedórát töltött nála.

Washington, (AFP). — Az amerikai nemzetvédelmi tanács tegnap Richard Nixon alelnök elnökletével ülést tartott. Az ülés megnyitása után Nixon felkérte a jelenlévőket, hogy néma csendben imádkozzanak Eisenhower felgyógyulásáért. Az ülésről nem adtak ki hivatalos jelentést, de hírszerint azon folyó külpolitikai ügyekről tárgyaltak.

Jövő héten megkezdik a próbaszivattyuzást Chulikátnál

Chulikáti jelentés szerint, amennyiben előreláthatatlan akadályok nem fognak felmerülni, a jövő hét folyamán próbaszivattyuzást fognak végezni, hogy megállapítsák a petróleumrezervoár nagyságát. Csütörtök délután befejeztek a petróleumkút kizsákolásával kapcsolatos munkálatok. Az egész szondába 20 centiméter átmérőjű csövet helyeztek el és 3300 láb mélységig az új csövet abba a csőbe helyezték el, amelyet az angolok 1947-ben építettek be ugyanabba az olajkútba.

Szerda óta egyébként a cheleci petróleumteleptől két kilométernyire északra próbaúrát kezdtek el, amelynek célja szelzmográfikus módszerrel felülvizsgálni a chulikáti lelet szomszédságában lévő földrétegeket. Mint ismeretes, az általában lévő gázok rezgéseit érzékeny műszerekkel meg lehet állapítani.

Csütörtök reggel óta a Weizmann intézetben is végeznek tudományos kutatásokat, amelyek alapján meg fogják állapítani az új fúrás pontokat.

A DEBRECENI ZSIDÓ GIMNÁZIUM
VOLT TANULÓINAK
MÁSODIK országos találkozója
OKTÓBER 5-ÉN, SZERDÁN d. u. 4 (négy) órákor
TEL-AVIVBAN, A SAVOY SZALLOBAN (Geula-u. 5)

Pehely- és vattapaplan-
teljes
KELENGYE- ÉS AGYNEMÜ-ÜZLETEM
MEGNYILT.
MANDEL, Bné Brák, Akiba-u. 82.
PELYHET, TOLLAT VESZEK.

ELADÓK TEL-AVIV CAFONBAN
a Kaszel szálló környékén és Dizengoff 222. szám,
(Arlozoroffnál)
1-1½-2-2½ SZOBAS
gyönyörű lakások
5000.— FONTTÓL, EBBŐL EGY RÉSZ JELZALOG,
továbbá ÜZLETEK ÉS TERMEK
minden nagyságban, mindentéle célra, 3.000.—től
„BARSHEKEV”. Süttut Lomifalé Binján
IBN-GAVRIOL-U. 158. (Kaszel szállónál)
D. e. 8-12, d. u. 4-7.